naš tednik

LETO XXIX — Številka 20 18. maja 1977 Cena 4.— šil. (4 din)

Poštnina plačana v gotovini P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

SLOVENSKE MLADINSKE ORGANIZACIJE — OB PODPORI SOLIDARNOSTNIH KOMITEJEV

V ponedeljek, 23. maja 1977

demonstriramo

v Celovcu

● proti sodnjiskemu preganjanju aktivistov, ki se borijo proti kršitvi Avstrijske državne pogodbe

Zberemo se ob 18.30 pri glavni železniški postaji

Zaključna prireditev bo pred deželnim sodiščem

PRIDI TUDI TI ● PRIDI TUDI T ● PRIDI TUDI TI ● PRIDI TUDI TI ● PRIDI TUDI TI ● PRIDI

15. maj: mogočen spomin, opomin

Nova velika občinska dvorana v Borovljah je v nedeljo bila zdaleč premajhna, da bi zajela vse, ki so se udeležili prireditve vseh slovenskih organizacij ob 22. letnici podpisa državne pogodbe. Nad 660 ljudi je prišlo v Borovlje; napolnili so veliko dvorano ter morali stati v stranski dvorani ter na hodniku. Govornika dr. Matevž Grilc in dr. Franci Zwitter sta grajala krivične procese proti koroškim Slovencem ter izrazila upanje, da bodo Slovenci morda le kdaj z veseljem praznovali 15. maj, da bo državna pogodba nekoč le izpolnjena. Zborovanje je otvoril boroveljski slovenski občinski odbornik Feliks Wieser, olepšala pa sta ga z pevskimi točkami šentjakobski mešani zbor „Rož" ter Koroški akademski oktet iz Ljubljane.

(Obširno poročilo na 2. in 3. strani)

Šola Št. Rupert: uspešen zaključek

● Kmetijsko-gospodinjska šola v Št. Rupertu pri Velikovcu je z dvodnevno razstavo in s kulturnim programom zaključila šolsko leto 1976/77. Izreden obisk tako v soboto (14. 5.) kakor tudi v nedeljo (15. 5.) je ponoven dokaz, da je ta šola globoko zasidrana ne samo v kmečkih krogih, marveč pri naših ljudeh sploh. In še več, dosežke šole znajo ceniti tudi nemškogovoreči sodeželani.

Kuhinja šolskih sester v Št. Rupertu si je pridobila že tako dobro ime, da mnogo ljudi, domačinov in tujcev, vsako leto spet pride na ogled in pokušnjo izdelkov kuharske umetnosti. Je zares pravi užitek že sam pogled na vse to, kar znajo postaviti na mizo absolventke. Tudi tokrat je le malokdo zapustil razstaviščni prostor praznih rok; posebno sladice in pecivo so šle kot sveže žemlje, tako da so bile mize ob koncu razstave že kar prazne. V prvem in drugem nadstropju šolskega poslopja je bila razstava šivanja in ročnih del. Ves čas so „romale" radovedne oči po spretno obdelanem oz. izdelanem blagu. Med občudovalci so bili otroci in odrasli, izkušeni zakonci prav tako kot babice in dedi. Saj si videl vse, kar družina rabi za lepo urejeno stanovanje: kdor bi svojo mizo, svojo posteljo rad okusno pokril, kdor ima smisel za originalno izdelane zavese in preproge, kdor ceni lepo pletenino, ročno izdelane igračke za otroke, kdor želi poživiti svoje stene z goblenskimi slikami, naj pride v Št. Rupert.

Razstava šivanja in ročnih del ter kulinaričnih izdelkov je rezultat šolske sezone, v kateri so sestre posredovale svoje znanje dekletom. Prihodnjim gospodinjam, ki so absolvirale tako šolo, bo delo v gospodinjstvu gotovo lažje šlo od rok.

Pripravljene pa bodo tudi za lepe in težke situacije življenja v družini, v poklicu, v družbi, kar je brez dvoma največji plus izobraževanja in usposabljanja v šentruperški šoli.

Svojo visoko raven kulturne omike so izšolana dekleta dokazala z zahtevnim, a pestrim kulturnim programom, ki so ga predvajale kar trikrat. Uvodoma je vedno spregovoril Vinko Zaletel, ki je tudi pozdravil častne goste, v soboto so to bili dvorni svetnik dr. Joško Tischler, prelat Aleš Zechner, kanonik Zdolšek iz Maribora in msgr. Kanduth, velikovški dekan. V svojem govoru je Vinko Zaletel orisal vlogo šole za naše ljudstvo in podčrtal njeno pomembnost glede posredovanja strokovnega znanja, pa tudi dragocenih duhovnih vrednot v duhu krščanstva ter glede izobraževanja v materini besedi, torej ohranjevanja slovenskega jezika med mladimi člani naše družbe. Nad tisoč deklet je že šlo skozi šolo v Št. Rupertu. To je pomemben potencial za našo narodno skupnost. Za to ima zasluge posebno še, tako je dejal govornik, dr. Joško Tischler, ki praznuje letos svoj 75. življenjski jubilej in ga imenujejo očeta Slovenske gimnazije. Tischler je tudi oče šentruperške šole, saj se je prav on najbolj boril za njen obstoj. Na tej šoli je tudi poučeval, z njo je bil vedno tesno povezan. Ta šola je izoblikovala like, kot je Milka Hartmanova.

S pesmimi in recitacijami so učenke ponazorile, kakšne spretnosti so si pridobile za delo v kuhinji, v gospodinjstvu, na vrtu in polju. Že nekaj pomeni, če mladenka lahko reče: za mlado družino sem zdaj podkovana. Z raznimi vedami. Kako so že rekle? Me, me učimo se, s knjigo zori srce, da ko bo prišel čas, ne najde puhle nas . . . Kaže, da bo v marsikatero kuhinjo prodrla nova miselnost, saj so bodoče kuharice same povedale: kuharija je poezija — pa ne za nas, pa le za vas!

Srečno tisto društvo, ki bo dobilo šentruperške učenke-igralke! Le-te so namreč zelo posrečeno podale igro „Brezsrčna mati". Če je bilo besedilo tu in tam težko razumeti, je pač treba pripisati te težave bolj italijanskemu avtorju igre kot pa nastopajočim dekletom, ki so pogumno in prepričljivo stopale po odrskih deskah. Z igro bodo učenke nastopile še v Vogrčah in v Trstu.

O dobrih rezultatih šole so se tokrat prepričale tudi učenke nemške gospodinjske šole v Dobrli vasi. Naj omenimo, da smo videli med obiskovalci razstave tudi poslevodečega predsednika deželnega šolskega sveta, Karla Kircherja s soprogo, inšpektorja dvornega svétnika Plonerja; zaključne prireditve v nedeljo so se udeležili še avstrijski generalni konzul v Ljubljani, dr. Walter Lichem, dr. Valentin Inzko v spremstvu inšpektorice gospe Schmidt in ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu, dr. Pavle Zablatnik.

● Šola šolskih sester v Št. Rupertu bo s prihodnjim šolskim letom organizacijsko spremenjena. Kot dvojezična strokovna gospodinjska šola bo namreč smela sprejeti tudi tista dekleta, ki morajo absolvirati svoje deveto leto šolske obveznosti. Prijave so še možne.

Wagner zopet grozi Slovencem...

Koroška je nekaj posebnega, koroška SPÖ pa stranka posebne vrste, je ugotovil na sobotnem občnem zboru koroške SPÖ centralni sekretar stranke „Charly" Blecha. Povedal je tudi, zakaj je to stranka posebne vrste: izredne okoliščine, vsled katerih so leta 1973 kot spravno žrtev nemškonacionalcem na Koroškem politično zaklali takratnega strankinega predsednika in deželnega glavarja Hansa Simo. S politiko posebne vrste, namreč z doslej brezprimernim snubljenjem rjave glasovne živine, pa je socialistom uspelo, da so ostali številka ena in celo — po številu rdečih strankinih knjižic — pridobili. Toda zadnje je bilo le razbrati med vrstami, Blecha tega ni tako jasno povedal, toda vsi so razumeli: moč socialistične stranke je treba še bolj krepiti.

Občni zbor potem — kakor pričakovano — ni prinesel nobenih senzacij. „Deželni zaupnik" je ponovno postal Leopold Wagner. Nenavadne so bile kvečjemu nekatere pasaže njegovega govora. Poleg starih trditev, češ da slovenski voditelji škodujejo svojemu ljudstvu, je dejal, da bo socialistična politika prisiljena govoriti trd jezik tedaj, če bodo posamezni slovenski politiki, kakor v zadnjem času, skušali pod pretvezo narodnostne politike agirati za komunistično ideologijo. — Wagner se je učil od Kreiskega: kajti najbolj negativen predikat, najbolj negativna lastnost je med ljudstvom slej ko prej „komunističen". Navzočnost predsednika avstrijskega sindikata Antona Benye je izrabil Wagner za demonstrativen akt moči: dejal je, da mora vedeti vsak, ki hoče delati demonstrativno politiko, da „ta velika SPÖ tudi v tej zvezi more prekositi vse, kar bi kdorkoli skušal inscenirati. Nikoli ne govorimo o tem, toda ta naša stranka pa ima skupno s socialističnimi sindikalci potencial, ki bi gotovo opravil z vsemi eventualnostmi." Wagner je nato dejal, naj tudi drugi ravnajo tako kot SPÖ, namreč, da se ne poslužijo ceste za demonstracijo svojih želja in skušajo doseči napredek s pogajanji.

● Lepo. Toda zakaj socialisti ne ● gredo na cesto za dosego ● manjšinskih pravic, zakaj SPÖ ● to ni storila 1972, ob podiranju ● dvojezičnih napisov? Zakaj te- ● daj ni skušala z demonstracijo ● ustvariti protiutež Heimatdien- ● stu? Odgovor na to vprašanje ● so 1972 dali socialistični zaup- ● niki sami, ko so se po informa- ● tivni konferenci, na kateri so ● heimatdienstovci zmerjali Krei- ● skega z „židovsko svinjo", pri- ● družini heimatdienstovskim de- ● monstrantom. Naj Wagner to še ● tako vneto zatrjuje: SPÖ ni ● močna dovolj, da bi — v na- ● sprotju s slovenskima osrednji- ● ma organizacijama — spravila ● n. pr. v namen izpolnitve člena ● 7 — na noge količkaj mogoč- ● no demonstracijo. Pa tudi v po- ● gajanjih, katerih se Wagner ta- ● ko hvali, je SPÖ nadvse slabot- ● na stranka, saj je s svojimi za- ● htevami doslej še vedno klec- ● nila pred Heimatdienstom. Na- ● sprotnega dokaza SPÖ še ni ● prinesla.

● Pa tudi nekdaj tako protifaši- ● stični sindikat (ÖGB) ni več to, ● kar je bil nekdaj: Anton Benya ● ni ugovarjal Wagnerjevi zlorabi ● sindikata.

Gospodarski komentar:

Kaj bo s KESTAG v Borovljah?

Podobno kot drugod delovna mesta v Koroški železarni in jeklarni (KESTAG) v Borovljah že nekaj let niso več tako zagotovljena kot so bila poprej. Odpustom številnih inozemskih delavcev (zlasti Jugoslovanov) v zadnjih treh letih sledijo sedaj odpusti „starega kadra" delavcev tega podjetja. Zadnje čase je postalo v tem podjetju očitno, da spričo težav na mednarodnem tržišču obstaja za 130 delavcev resna nevarnost, da zgubijo svoja delovna mesta.

Zakaj? — To je vprašanje, ki se vsiljuje. Vsiljuje se iz treh razlogov:

1. KESTAG je v sklopu podržavljenega koncerna VÖEST-ALPINE edino podjetje industrije jekla na Koroškem. To podjetje leži na dvojezičnem ozemlju Koroške in je skozi desetletja zagotavljalo vsakdanji kruh več sto družinam spodnjega Roža.

2. Taisti koncern v preteklosti razvoja KESTAG v pogledu na zboljšanje pogojev za konkurenčnost na mednarodnih tržiščih ni posvečal podobne pozornosti kot jo je posvečal ostalim podjetjem v svojem sklopu, čeprav so bile Borovlje započetek industrije orodja za obdelavo jekla in čeprav obstaja v Borovljah zadevna višja državna strokovna šola.

3. Republika Avstrija, ki je v bistvu tudi lastnik KESTAG, zagotavlja delojemalcem iz vseh pokrajin enakopravnost v pogledu na delovno mesto.

Spričo nastalih okoliščin je mogoče reči, da republika Avstrija na primeru KESTAG pričenja revidirati svojčas deklarirani program zvezne in deželne vlade za pospeševanje gospodarsko nerazvitih območij, zlasti tistih v obmejnem pasu.

Poleg primera KESTAG je za to trditev še več dokazov. Med njimi naj bodo omenjeni samo naslednji:

- večna negotovost, kaj bo z industrijo celuloze Rebrca,
- prepoved naselitve podjetja GORENJE pri Pliberku,
- odpoved številnih delovnih mest po podjetjih industrije Zimmer in Neuner, ki so jih imeli prebivalci na dvojezičnem ozemlju,
- likvidacija vrste podružnic inozemskih podjetij, ki so se v zadnjih 15 letih naselila na dvojezičnem ozemlju in s tem v zvezi
- na eni strani trajno zapostavljanje pospeševanja slovenskih avtohtonih podjetij na tem ozemlju, na drugi strani pa naraščajoča gonja proti slovenskim delojemalcem v teh podjetjih.

Problematika KESTAG je v luči teh faktov le nadaljnji člen v verigi.

1. Slabljenja gospodarske moči dvojezičnih občin Koroške in poizkusov, pritiska, da bi se njihovo prebivalstvo bolj kot doslej podajalo na pot s trebuhom za kruhom v nemški svet;

2. pa s tem v zvezi tradicionalnega socialnega instrumenta za ponemčenje koroškega dvojezičnega ozemlja, da bi v duhu Hitlerjevega gesla po „nemški zemlji" končno zamrla slovenska beseda po šolah, po občinskih uradih itd. itd.

Decembra minulega leta je bilo ob priložnosti slavja večdesetletnih uslužbencev KESTAG rečeno, da podjetje iz svojega ni več v stanju vložiti potrebnih investicij za zagotovitev svoje nadaljnje eksistence in za zagotovitev delovnih mest svojih preostalih delavcev. V tem pogledu je tedaj razpolagalo le s 15 milijoni šilingov, kar je za podržavljeno podjetje, ki že leta stoji na zadnjem mestu pospeševanja modernizacije in tehnologije s strani republike, toliko kot nič.

Medtem se je položaj KESTAG znova zaostril. Vodilni predstavnik KESTAG je v zadnjih tednih pri deželni vladi z vso resnostjo interveniral pomoč za ohranitev 130 delovnih mest, ki so v nevarnosti. Medtem je deželni glavar dejal, da mu je generalni direktor VÖEST-ALPINE obljubil, da KESTAG ne bo zadel „ceremonial" likvidacije, ki se sedaj odvija v rudniku Hüttenberg.

Kaj to pomeni? — To je vprašanje, na katero je potreben jasen odgovor. Zlasti s strani zvezne in deželne vlade, ki sta v bistvu lastnika VÖEST-ALPINE in s tem tudi KESTAG.

Na to vprašanje pa bi bilo končno tudi potrebno, da bi svoja stališča povedali osrednji slovenski organizaciji na Koroškem. Sedaj bi bilo to potrebno tembolj, ker mednarodna in s tem avstrijska kriza traja naprej. Na področju industrije železa in jekla enako kot na področju lesne in tekstilne industrije. S tem se je nevarnost, da se bodo morali avtohtoni prebivalci dvojezičnega ozemlja Koroške kot pred desetletji podati v tujino na pot s trebuhom za kruhom — znova zvečala in se veča. V danih okoliščinah namreč nihče ne more trditi, da je gospodarsko-socialna enakost z ostalimi avstrijskimi državljani zagotovljena. Baš na primeru podržavljene KESTAG spoznavamo, da sta politika zvezne in koroške deželne vlade precej slični geslu: Macht mir das Land deutsch! (bl)

BBC na Koroškem

Prejšnji teden se je mudil na Koroškem zastopnik britanske televizijske družbe BBC iz Londona. Pri sedežih slovenskih organizacij ga ni bilo videti, bil je namreč gost koroške deželne vlade. Pogovarjal se je tudi z deželnim glavarjem Wagnerjem. Pogovoru ne bi bilo ničesar dodati, če bi bil Wagner pokazal dejansko stanje na Koroškem in tudi priznal, kdo je krivec trenutnim razmeram na Koroškem — namreč neonacistične in nemškošovinistične sile pa oblasti povrhu, ker niso storile ničesar, da bi končno izdrle korenine tem mračnjaškim silam. Nasprotno, Wagner je trdil in trobil stvari, ki kratkomalo ne ustrezajo resnici; pa naj jih zdaj postavi pred katerokoli ogledalo, vedno se bo pokazala ista ostudna resnica.

Wagner je ponavljal staro avstrijsko tezo, da je Avstrija do zadnje pičice vzorno zadovoljila obveznostim do koroških Slovencev, obveznostim torej, ki jih je prevzela z Državno pogodbo. Da to nikakor ne ustreza resnici, je moral zastopnik BBC takoj spoznati, če se je le količkaj odprtih oči in ušes vozil po Koroški. Nikakor se tudi ni počuditi, da je Wagner svoj zagovor povezal z ostrim in nekvalificiranim napadom na Bogdana Osolnika, sodelavca in urednika brošure „Problem manjšin v jugoslovansko-avstrijskih odnosih", ki je pred kratkim izšla v Beogradu. (Glej poseben članek.)

Nadalje je Wagner zanikal upravičenost očitka, da se na Koroškem oživljajo nemško-nacionalistične struje. Če bi bil človek zlo-

(Nadaljevanje na 8. strani)

RESOLUCIJA

sprejeta na prireditvi odbornikov in zaupnikov vseh narodnih organicazij koroških Slovencev ob 22. obletnici državne pogodbe dne 15. maja 1977 v Borovljah.

Te dni zopet obhajamo obletnico podpisa avstrijske državne pogodbe in obletnico zmage svobodoljubnih narodov nad nacifašizmom. V zgodovini koroških Slovencev sta obe obletnici pomembna mejnika.

Našim prizadevanjem v vojnih in povojnih letih se moramo zahvaliti, da vsebuje državna pogodba, ki je bila podpisana 15. maja pred dvaindvajsetimi leti, tudi člen 7 — mednarodni dokument naših pravic. S podpisom državne pogodbe je Avstrija postala zopet svobodna in neodvisna država. Hkrati s tem pa se je republika Avstrija obvezala, da bo izpolnjevala in spoštovala obveznosti, ki so ji bile naložene z državno pogodbo.

Danes, ko obhajamo 22. obletnico podpisa državne pogodbe, nikakor ne moremo biti zadovoljni z načinom, kako je republika Avstrija izpolnjevala člen 7. Nasprotno, manjšinska politika republike Avstrije je bila po letu 1955 naši narodnostni skupnosti nenaklonjena in izrazito restriktivna. Bolj kot kdajkoli po drugi svetovni vojni smo koroški Slovenci danes ogroženi v našem obstoju in razvoju na naši več kot tisoč let avtohtono naseljeni in podedovani zemlji.

Naš obstoj in razvoj ogrožajo:

- dolgoletno neizpolnjevanje avstrijske državne pogodbe;
- zakonodaja z dne 7. julija 1976;
- vedno večja aktivnost sil, ki pod krinko, da zastopajo interese večinskega naroda, delujejo proti izpolnjevanju člena 7 državne pogodbe.

Odklanjamo julijsko zakonodajo, ker ne pomeni izpolnitve člena 7, temveč diktat večine nad manjšino in koroškim Slovencem ne daje možnosti, da bi se enakopravno razvijali na avtohtoni podedovani zemlji.

Odločno zavračamo zadnje nekvalificirane izjave deželnega glavarja in avstrijskega zunanjega ministra in smo mnenja, da take izjave škodujejo odnosom med večino in manjšino.

Odklanjamo sosvete narodnih skupin, ki pomenijo vse kaj drugega kot pa izpolnjevanje člena 7.

Solidarni stojimo za aktivisti, ki so opozarjali na neizpolnjevanje državne pogodbe in jih sedaj sodne oblasti preganjajo; ne bomo dopustili, da bi bili ti ljudje kaznovani.

Ponovno poudarjamo, da zagotavlja člen 7 pravice vsem koroškim Slovencem ne glede na to, kje v avtohtoni podedovani domovini živijo.

Slej ko prej smo za konstruktivno in skupno reševanje naših vprašanj. Zato skupno in enotno, v sodelovanju in povezavi z avstrijskimi demokratičnimi silami v boj za naše pravice!

SPOMINSKA PRIREDITEV V BOROVLJAH ● SPOMINSKA PRIREDITEV

Dr. Zwitter: Wagner naj se sam prepriča o demokraciji v osrednjih organizacijah!

Z vso odločnostjo moramo zavrniti trditev deželnega glavarja, da bi bili poskusi sporazuma rešitve spodleteli zaradi neodločnosti nekaterih voditeljev Slovencev. Pač pa so spodleteli zato, ker je Kärntner Heimatdienst zahteval izvedbo ugotavljanja manjšine in je vlada kapitulirala. Tudi to je ob priložnosti razgovorov v Vidmu potrdil sedanji zunanji minister, ki je celo nagovarjal predsednika osrednjih organizacij, da naj koroški Slovenci uspešno izvedemo sklenjeni bojkot preštevanja, da bo vlada potem proti nacionalističnim silam laže nadaljevala s pogovori za sporazumno rešitev.

Če zunanji minister dr. Pahr danes podaja vse drugačne izjave, kakor smo jih bili vajeni iz njegovih ust pri pogajanjih in zlasti v privatnih razgovorih, se nam samo od sebe vsiljuje že staro spoznanje, da politiki, ko so enkrat na položaju — in to ne velja le za dr. Pahra — pozabijo na svoja svojčas poudarjena načela. Toda manjšinsko vprašanje, in zlasti za svoj obstoj boreča se manjšina ne bi smela in ne sme biti za nikogar predmet, da bi na njenem hrbtu utrjeval svojo kariero. To ni ne korektno in še manj humano, čeprav na žalost čestokrat nečedna praksa, ki onemogoča stvarni, neemocionalni pristop k reševanju manjšinskega vprašanja sploh in našega na Koroškem in v Avstriji prav posebej.

Naj bo še enkrat poudarjeno: Zakon o narodnih skupinah s predvidenimi odredbami ni izpolnitev manjšinsko-varstvenih določil člena 7, je nasprotno izrazita kršitev državne pogodbe in zato za slovensko narodno skupnost v celoti nesprejemljiv. Zato tudi ne moremo sodelovati v tako imenovanih sosvetih narodnih skupin, ker so del tega nesprejemljivega zakona in imajo namen izločiti vodstvo obeh osrednjih organizacij — edinega poklicanega predstavnika slovenske narodne skupnosti — od nadaljnjega zastopanja manjšine in ga nadomestiti z od vlade odvisnim in poslušnim organom.

Prav bi bilo, da bi prisostvoval današnjemu zborovanju deželni glavar, da bi se prepričal, koliko otrok je med nami; in vabimo ga, da bi se udeležil naših občnih zborov, kjer bi se lahko prepričal o demokratični izvolitvi vodstva. Zato so tudi tozadevni očitki prav tako neupravičeni, kakor so neupravičeni očitki iredente in zločinskih dejanj. Koroški Slovenci ljubimo svojo domovino bolj kakor kdor koli drug. O tej naši ljubezni in zvestobi do domovine ne govorijo le naše delo in življenje, ki je vtkano v slednje prgišče naše zemlje; o njej pričajo zlasti tudi grobovi padlih partizanov, ki so žrtvovali svoja življenja za njeno osvoboditev.

Zato tudi ne blatimo te svoje domovine nikjer in bi radi vsepovsod govorili o njej le z ljubeznijo, kakor zveni iz naših pesmi. Če to ni mogoče, potem zato, ker pač ni vse v redu, nasprotno, ker se dogajajo našemu ljudstvu krivice in se mu odrekajo pravice, ki mu grejo, in to osnovne človekove pravice. Če to povemo, potem to ni blatenje, ampak je izpovedovanje resnice, je prikaz dejanskega nezadovoljivega stanja, hkrati pa izraz želje po odpravi diskriminacij, po priznanju enakopravnosti in po mirnem sožitju z narodom sosedom.

Dr. M. Grilc:

Dragi rojaki!

Danes pred 22. leti je bila na Dunaju podpisana avstrijska državna pogodba, tisti dokument, na podlagi katerega je postala Avstrija zopet svobodna. Za to svobodo je morala prevzeti različne dalekosežne obveznosti, med njimi tudi napram v državi živečim koroškim Slovencem in gradiščanskim Hrvatom.

Medtem ko je naša država izpolnila vse obveznosti napram podpisnikom pogodbe, je ostala docela dolžna izpolniti tista določila, ki ščitijo obstoj in razvoj v državi živečih narodnih manjšin. 22 let po podpisu se mi koroški Slovenci moramo boriti za izpolnitev 7. člena te pogodbe in moramo danes z ogorčenjem ugotoviti, da Avstrija ne samo da ni izpolnila teh mednarodnih obveznosti, ampak da je celo enostransko kršila pogodbo iz leta 1955. Vsak zakonski ukrep avstrijskih oblasti od leta 1955 naprej je prinesel novo poslabšanje pravne in tudi dejanske situacije koroških Slovencev. Višek protislovenske politike pa smo doživljali v zadnjem času in ga doživljamo danes, ko ne gre več samo za poslabšanje našega položaja, ampak gre za poskus likvidacije naše narodnostne skupine na Koroškem.

Naloga današnjega zbora, dragi rojaki, je, da točno brez olepšanja in zato realistično analiziramo današnjo situacijo, da vidimo, kakšna je in potem na tej podlagi skušamo najti perspektive za bodočnost. Ob pregledu dogodkov zadnjega leta bomo namreč ugotovili postopno in končno popolno kapitulacijo avstrijske vlade ter v parlamentu zastopanih strank pred nemškonacionalnimi in neonacističnimi strujami na eni strani, na drugi strani pa močan odpor našega naroda, ki se je manifestiral predvsem pri uspelem bojkotu ugotavljanja manjšine 14. novembra 1976.

VLOGA ZUNANJEGA MINISTRA PAHRA

Skoro točno pred enim letom so se na Dunaju razbili pogovori ekspertov o manjšinskem vprašanju, potem ko je avstrijska vlada te pogovore prekinila. V tem komiteju ekspertov je v začetku zgledalo, da namerava vlada še priti do ene več ali manj soglasne rešitve našega vprašanja z zastopniki osrednjih organizacij koroških Slovencev. Vsem pa je bilo jasno, da je predpogoj pragmatične rešitve, da pride do sporazuma brez vsakega ugotavljanja manjšine ali kakšnega koli štetja. Takratni zastopnik vlade v ekspertnem komiteju dr. Pahr — takrat še ni bil zunanji minister — je zastopal mnenje, češ da Kreiskyjeva vlada meni, da je možna rešitev brez ugotavljanja manjšine. Vendar so se kaj kmalu upognili zahtevam koroških strankinih zastopnikov, ko le-ti zahtevajo ugotavljanje manjšine in da ne bodo pristali na katerokoli drugo rešitev. Zato so prekinili razgovore z nami, ker so sami spoznali, da je taka rešitev za nas nesprejemljiva. Zato jasna ugotovitev: ne mi, ampak vlada je prekinila te razgovore!

Še enkrat je potem takratni sekcijski vodja dr. Pahr skušal na svoj način rešiti situacijo, ko je povabil dr. Zwitterja in mene junija lanskega leta na pogovor v Videm (Udine) v Italijo. Jasno je priznal pritisk nemškonacionalnih krogov in kapitulacijo avstrijske vlade

postopanje oblasti pomeni mednarodni sodni škandal!

pred njimi. Zastopal je mnenje, da bi bojkot „ljudskega štetja posebne vrste“ s strani koroških Slovencev privedel do situacije, ki bi bila za avstrijsko vlado ugodna. Napram nemškonacionalnim koroškim strujam bi namreč lahko argumentirala, češ da je ugotavljanje manjšine izvedla, vendar rezultata da ni, ker je pač manjšina bojkotirala in da zato ni treba iskati drugih rešitev. Dr. Pahr je bil takrat mnenja, da bi bojkot uspel že v slučaju, če bi na Koroškem našteli manj kot 8000 Slovencev. Tudi to dejstvo je treba danes jasno povedati, kajti ravno najnovejše izjave dr. Pahra k našemu vprašanju to zahtevajo.

7. julija lanskega leta je potem avstrijski parlament soglasno sklenil tako imenovani zakon o narodnih skupinah, novelo zakona o ljudskih štetjih in zakona o prevedbi plač. Ti trije zakoni so privedli do ponovnega poslabšanja situacije naše narodne skupnosti in pomenijo eklatantno in enostransko kršitev avstrijske državne pogodbe iz leta 1955. Kljub tudi velikim slabostim povezuje namreč zakon o narodnih skupinah pravice vsake manjšine z njenim številom. To pa nasprotuje duhu in črki 7. člena in pomenijo ti zakoni tudi jasno kršitev zaključnih ukrepov helsinške konference, pri kateri je bilo povedano, da je garant mirnega razvoja izpolnjevanje mednarodnih pogodb.

Kljub vsestranskim protestom je Avstrija izvedla 14. novembra 1976 ugotavljanje manjšine in pri tem doživela največji poraz v 2. republiki. Ne samo, da je bila udeležba izven Koroške porazna, je nam koroškim Slovencem uspelo popačiti ta rezultat tako, da je popolnoma neuporabljiv. Na Dunaju so namreč našteli 806 Slovencev več, kot na Koroškem, da celo preko 2000 več kot na dvojezičnem ozemlju južne Koroške. Ta rezultat je zmaga politične zrelosti nas vseh, zmaga demokratične miselnosti nad mračnjaškimi nemškonacionalnimi in protislovenskimi silami. Ta uspeh pa nam daje upanje za bodočnost, nam vliva prepričanje, da smo zmožni s strnjenim in skupnim naporom doseči velike uspehe, kljub vsestranskemu pritisku, kljub enotni fronti večinskih strank proti nam koroškim Slovencem.

Razvoj po tem 14. novembru pa dokazuje pravilnost naše odločitve. Če bi mi namreč sprejeli tako reševanje, bi podpisali lastno smrtno obsodbo.

ODLOČILI SMO SE ZA ŽIVLJENJE

Danes namreč vidimo, da je namen celotne julijske zakonodaje narodna smrt koroških Slovencev. Ker pa smo se mi odločili za življenje, odklanjamo tako rešitev, ki je v nasprotju s členom 7 avstrijske državne pogodbe, ki smo si ga mi koroški Slovenci v največji meri sami priborili.

Po uspelem bojkotu 14. novembra smo prav mi koroški Slovenci ponovno zahtevali pogovore v tako imenovanem kontaktnem komiteju, ki smo ga mi zapustili v momentu, ko so avstrijske stranke sklenile ugotavljanje manjšine. Mnenja smo bili namreč, da smo zopet na začetku in da je končno napočil čas za obojestranske razgovore, da je napočil čas za sporazumno rešitev. Stavili smo tudi ustrezne predloge, vendar je bila edina skrb zveznega kancierja in njegove vlade nas pregovoriti, da naj vstopimo v sosvet. Na vse mogoče načine so nas pregovarjali,

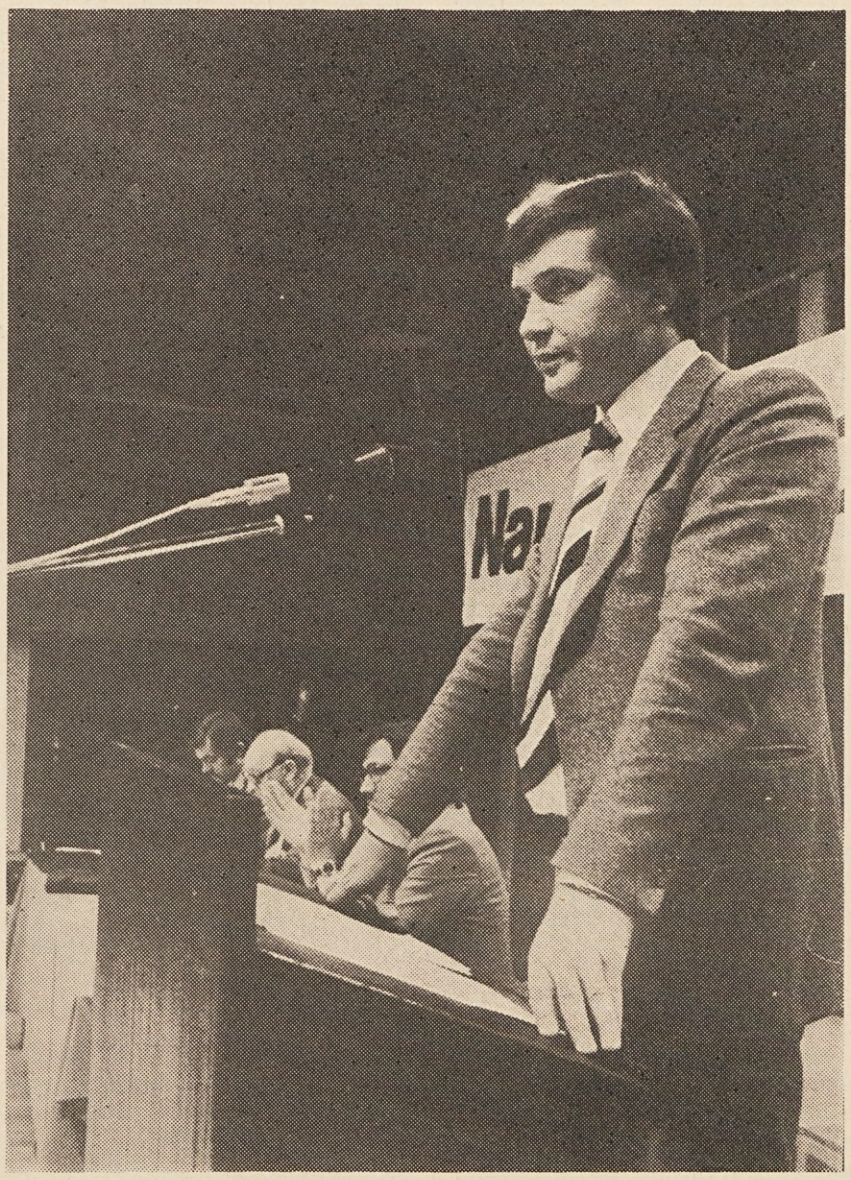

vendar mi, dragi rojaki, dobro vemo, komu naj služijo ti sosveti. Člani sosveta morajo namreč po zakonskem predpisu zastaviti vse sile za izvajanje zakona o narodnih skupinah. Mi koroški Slovenci bi morali torej zagovarjati preštevanje, odvisnost naših pravic od števila; mi, tisti koroški Slovenci, ki bi sodelovali v teh sosvetih, bi sami kršili predpise člena 7.

V SOSVETU NISMO NIČESAR IZGUBILI!

Vprašam vas, kdo lahko to od nas zahteva? Nihče! Kdo od nas je za to pripravljen, kdo od nas se drzne postati grobokop lastnega naroda? Nobeden, dragi rojaki, nobeden koroški Slovenec v tem sosvetu ni ničesar zgubil, kajti sosvet ima le nalogo, da z njim farbajo mednarodno javnost, da z njim uničijo legitimno zastopstvo koroških Slovencev; sosvet bo moral namreč jasno zastopati interese avstrijske vlade in ne koroških Slovencev. Mi, vaši zastopniki v Narodnem svetu koroških Slovencev in v Zvezi slovenskih organizacij na Koroškem pa dobro vemo, v čem obstaja naše delo. Naša naloga je odločno zastopati interese naše narodne skupnosti, in nobenega drugega. Tako zastopstvo pa je ravno danes za koroške Slovence neobhodno potrebno, zastopstvo, ki ve, kam meri avstrijska politika, zastopstvo, ki bo v stanu prekrižati načrte genocida oblasti, ki klonijo pod pritiskom neonacističnih in nemškošovinističnih grupacij.

PREDLOG PO POGOVORU S ŠEFOM KHD FELDNERJEM

Ker mi torej nismo šli v sosvete, je kancler Kreisky ponovno prekinil pogovore z nami in predal vajeti končno popolnoma nemškonacionalnim silam, s tem da je dal odločitev o vsebini odredb, ki naj bodo izdane na podlagi zakona o narodnih skupinah, koroškim strankam. Kot prva je sklepala tradicionalno protislovenska in nemškošovinistična svobodnjaška stranka (FPÖ), po katere predlogu naj bi le v 8 občinah po občinski ureditvi iz leta 1955 postavili dvojezične napise, in v 14 občinah po novi ureditvi uredili pravice uporabe slovenščine kot uradnega jezika. Predlog je padel po 4-urnem razgovoru predsednika stranke dr. Ferrarija z dr. Feldnerjem. Nemudoma in brez vsake kritične presoje sta se temu predlogu priključili ÖVP in tudi socialistična stranka (SPÖ). Te odredbe naj bi stopile v veljavo 1. junija, oziroma 1. julija tega leta. Kot sem že omenil, ne gre samo za germanizacijo, ampak za likvidacijo dveh tretjin dvojezičnega ozemlja z legističnim ukrepom. Ozemlje, kjer naj bi stali dvojezični napisi, pa zajame le še eno šestinko ozemlja, na katerem živimo mi, koroški Slovenci, avtohtono že 1400 let.

Takšen, dragi rojaki, je torej razvoj in taka je današnja situacija, katere nočem olepševati. Gre brez dvoma idejno za fašistično manjšinsko politiko koroških strank, kajti v praksi naj bi vodila do uničenja slovenske narodne skupnosti. Kdor pa negira pravico obstoja narodne manjšine, kdor ji streže po življenju, izraža — in to moramo s poudarkom povedati — fašistično miselnost.

Ker pa smo se mi pod vodstvom osrednjih organizacij že 14. novembra 1976 uspešno uprli in se zato avstrijske oblasti zavedajo, da smo trdoživ narod, ki ravno danes združuje vse moči pod okriljem obeh centralnih organizacij, so v zadnjem času navalili z vso brutalnostjo najhujše napade na zastopnike obeh centralnih organizacij. Pri tem sta se posebno odlikovala zunanji minister dr. Pahr in deželni glavar Wagner. Odrekata nam pravico zastopstva in trdita, da smo nedemokratični, da smo mi tisti, ki lastnemu ljudstvu omejujemo pravice. Sami da se izvolimo in da nas koroški Slovenci ne podpirajo. Wagner je ravno včeraj grozil z „veliko SPÖ“, češ da je ta pripravljena na vse eventualitete, kajti ona je skupno s sindikatom najmočnejša. Državno tožilstvo je začelo „lov na koroške Slovence“, kateremu najdemo primere le v nacistični dobi.

GLAVNA SKRB VLADE: UNIČITI OSREDNJI ORGANIZACIJI

Zakaj ti ostri napadi na nas in ukrepi proti koroškim Slovencem? Ker se zavedajo, da imamo močne organizacije, katere podpira ljudstvo. Ker vedo, da morajo najprej uničiti organizacije, predno lahko nadaljujejo z likvidacijsko politiko. Zavedajo se, da lahko izvedejo julijsko zakonodajo le, če najprej razdvojijo ljudstvo od organizacij. Da, govorijo celo o novih organizacijah, ki naj bi se ustanovile in katerih zastopniki naj bi fungirali kot kolaboraterji avstrijskih oblasti. Uničiti osrednji organizaciji je danes glavna skrb vlade, ker dobro vedo, da je to predpogoj njihove politike.

Tega dejstva, dragi rojaki, se moramo mi zavedati, ta sklep mora biti vedno prisoten. Če se bi jim posrečilo to, potem bi koroški Slovenci končno šli pot, ki jo želijo, šli bi prostovoljno v grob. To je konsekvenca te politike.

Mi pa to vemo, saj nismo norci, za katere nas mislijo imeti. Zato bomo v bodoče še bolj strnili naše vrste, šli bomo v borbo naprej z našimi organizacijami, ki sta edini legitimni zastopnici nas koroških Slovencev in ne bomo dopustili nobenega razkola!

Z vso odločnostjo zato danes ugotavljamo:

Koroški Slovenci izbiramo naše zastopstvo sami, to zastopstvo pa sta naši osrednji organizaciji Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem. Ne priznavamo nobenih drugih zastopnikov in tega se naj vlada zaveda;

ugotavljamo, da je julijska zakonodaja in predvidene odredbe enostranska kršitev avstrijske državne pogodbe iz leta 1955 in protestiramo proti izjavam deželnega glavarja Wagnerja, da je Avstrija rešila manjšinsko vprašanje odlično in v smislu člena 7. Mi te rešitve nikoli ne bomo priznali;

ugotavljamo, da so v avstrijskem parlamentu zastopane stranke klavrno kapitulirale pred nemškonacionalnimi zahtevami in da so ti ukrepi nedemokratični in izraz strankarskega oportunizma in nobene državniške miselnosti.

MEDNARODNI SODNI ŠKANDAL

Protestiramo proti kriminalizaciji naše borbe in izražamo vso solidarnost in podporo našim aktivistom, ki jih postavljajo pred sodišče zato, ker so koroški Slovenci, ker so opozorili na neizpolnjena določila mednarodne pogodbe in ustavnega zakona. Skrbeli bomo zato, da bodo ti naši aktivisti prevzeli vlogo tožilca zoper prizadevanja genocida. Mednarodna javnost naj postane pozorna na ta edinstveni primer, ko hočejo soditi žrtve neizpolnjene avstrijske državne pogodbe, namesto tiste, ki so to zamudo zakrivili. Trgače dvojezičnih napisov leta 1972 pa so oprostili, češ da to ni bilo kaznivo dejanje. Tako postopanje pomeni pravi mednarodni sodni škandal. Zato podpiramo demonstracijo naših mladinskih organizacij in SOLKOM dne 23. 5. 1977 in se bomo te demonstracije vsi udeležili in s tem pokazali, da nasprotujemo z vso ostrino proti tem, proti naši narodni skupnosti naperjenim političnim procesom.

Dragi rojaki! Treba je, da pogledamo realni situaciji v oči, treba je, da se zavedamo resnosti našega položaja, treba pa je tudi, da ravno tako jasno ugotovimo, da nimamo vzroka, da obupamo, da izrazimo naše prepričanje, da bo naša borba končno tudi uspešna borba. Nič nam ne bo položeno na mizo, naše pravice si moramo priboriti.

Ko so letos pred 35 leti izseljevali hitlerjevi biriči naše ljudstvo v tujino, ko so jih zapirali v koncentracijska taborišča, le-ti nikoli niso zgubili upanje v zmago pravice. Po dolgih letih trpljenja in zapostavljanja pa je propadel krvoločni nacizem in vrnili so se koroški Slovenci na svoje domove. Zmagala je končno pravica in zmagali bomo končno tudi mi, kajti pravica je na naši strani.

Simbol te večne borbe koroških Slovencev je danes med nami, dr. Joško Tischler, ki praznuje 75-letnico rojstva, Slovenec, ki je doživel vse težkoče pripadnika narodne manjšine, ki je moral velikokrat zapustiti domovino, ki pa je vztrajal in ta vztrajnost ter politična daljnovidnost sta želi končno tudi uspehe. Slovenska gimnazija, sad njegovega dela in najpomembnejša ustanova koroških Slovencev praznuje letos 20-letnico ustanovitve. Ta gimnazija pa je vzgojila tisto našo samozavestno mladino, ki je tudi garant naše bodočnosti. Naj nam bo dr. Tischler vzgled dela med narodom in za narod. Če bomo hodili njegovo pot, potem bo naš majhni slovenski narod ostal na večno velik. Dr. Tischlerju pa kličemo še na mnoga leta!

BORBA TUDI NAPREJ

Naša borba, dragi rojaki, naša lastna borba, zaupanje v lastno moč, mora biti tudi v bodoče prvo načelo. Pri tem se mi nahajamo v situaciji, ki nam vsak dan dokazuje, da v tej borbi nismo sami. Vedno več avstrijskih demokratov vidi naš boj v pravi luči, kajti le-ta ni le boj za narodne pravice, ampak s tem boj za človekove pravice, boj za demokratične odnose. Podporo imamo pri vseh narodih države matičnega naroda, podpira nas velik del mednarodne javnosti. Opozarjamo in bomo opozarjali to mednarodno javnost na kršitev človekovih pravic v Avstriji. Demonstracija na Dunaju je to dokazala in po tej poti bomo šli naprej. Naš problem je v svetu danes znan in pred kratkim sem dobil poročilo, po katerem se je bavil z našim vprašanjem celo parlament v Avstraliji. Na to mednarodno pomoč se moramo pri naši borbi ozirati.

Prebujajo se danes, dragi rojaki, tudi drugi narodi na svetu, in terjajo svoje pravice; na splošno gre razvoj v Evropi v smer odprtih meja, počasi, a gotovo v smer združene Evrope. Ta razvoj pa dela za nas. Četudi zgleda, da danes v Avstriji vladajo reakcionarne sile, le-te ne bodo mogle preprečiti vsestranskega pozitivnega razvoja.

Zato, dragi rojaki, pred temi mračnimi silami ne bomo šli na kolena, kajti zgodovina dokazuje, da je njih življenje le kratko.

Vztrajno in v skupni borbi bomo šli naprej, naprej v boj za naše pravice v prepričanju, da bo prišel dan, ko bomo tudi mi z odkritim veseljem obhajali obletnico podpisa avstrijske državne pogodbe.

Pismo bralca:

In der VZ vom 14. 5. auf Seite 45 schreibt Herr Hubert Petz in einer Stellungnahme zu dem Vortrag, den Dr. Apovnik am 9. Mai über das Volksgruppengesetz hielt, unter anderem folgendes: „Selbst Dr. Waldstein von der Katholischen Aktion widersprach, denn dieses Volksgruppengesetz sei das beste in Europa. Auch Univ. Prof. Dr. Saxer konnte die Meinung des Referenten nicht teilen.“

Dazu stelle ich fest, daß ich die Haltung von Dr. Apovnik in der Frage des Volksgruppengesetzes wohl teile und daß ich dies in der Diskussion auch zum Ausdruck gebracht habe. Unter anderem kritisierte ich Dr. Waldstein, weil er im Gegensatz zu Dr. Apovnik, der seine Aussagen auf der Grundlage einer detaillierten und sachgemäßen Analyse des vorliegenden Gesetzestextes getroffen hat, einfach behauptet, das Volksgruppengesetz enthalte Elemente modernsten Volksgruppenrechtes, ohne zu erläutern, welche dies seien — ähnlich wie dies Außenminister Pahr, Landeshauptmann Wagner und andere Landes- und Bundes-Politiker derzeit zu tun pflegen. Außerdem stellte ich fest, daß in der derzeitigen politischen Situation ein Vorschußvertrauen der slowenischen Volksgruppe bzw. ihrer Vertreter hinsichtlich der Volksgruppenbeiräte unangemessen und gefährlich sei.

Eine zweite Richtigstellung: Ich bin nicht Univ. Prof.

Mit freundlichen Grüßen
Dr. Robert Saxer

V LJUBLJANSKI TELEVIZIJI:

Od vsakega jutra raste dan

V nedeljo, 15. maja, ob 16.20 je bila v ljubljanski televiziji lepa oddaja koroške zborovske pesmi, narodne in ponarodele pesmi v izvedbi štirih pevskih zborov s Koroškega. (Op. ured.)

Kar tri vodi isti dirigent, Hanzi Kežar, zelo prizadeven amaterski zborovodja, sicer kmet po poklicu: mešani zbor „Danica“, oktet „Danica“ — oba iz Št. Vida v Podjuni, in moški zbor „Vinko Poljanec“ iz Škocijana. Moški zbor „Trta“ iz Žitare vasi pa vodi Jozej Starc, tudi kmet po poklicu, obenem član okteta in zbora „Danica“. V oktetu pojejo poleg zborovodje Kežarja še njegova žena in dve hčerki. Tolikšna zavzetost za petje pač jasno priča, koliko pomeni našim koroškim rojakom pesem, slovenska beseda in povezanost s prijatelji.

V zloglasnih dogodkih avstrijske jeseni 76 smo s ponosom ugotovili, kako so se ti ljudje, ki negujejo tako občuteno, zateglo in kultivirano petje, vitalno postavili po robu raznarodovanju. Nekaj drobcev iz kulturno-umetniškega življenja pevcev smo izvedeli v oddaji iz pripovedi dirigenta Hanzija Kežarja in njegove hčerke Danice, dirigenta Jozeja Starca in Stanka Wakouniga, pevca in predsednika slovenskega prosvetnega društva „Danica“.

Zapeli so tele pesmi: Jaz sem en kmetovski ovčar, Polje, kdo bo tebe ljubil, Lastovki v slovo, Luštno je vigred, N'mav čriez izaro, Mam dro fletno navajeno, Žitrajski jagri, Dva žlahtna bisera, Kukavica.

Oddajo so pripravili: redakcija Jasna Novak; film. kamera Slavko Nemec; ton Mitja Gobec in Marko Tajić; montaža Ana Zupančič; režija Igor Košir.

Koroški akademski oktet navdušujoče prepeval v Selah in Ločah

Poleg Slovenskega okteta in okteta Gallus je Koroški akademski oktet tista slovenska pevska skupina, ki žanje povsod, kjer nastopa, nedeljeno priznanje za svoje lepo petje.

Koroški akademski oktet iz Ljubljane, ki ga skozi vsa leta vodi Ciril Krpač, je bil ustanovljen leta 1956. Ustanovljen je bil kot sekcija Kluba koroških študentov.

Odtlej do danes so peli v oktetu sinovi koroških kmetov, delavcev ravenske železarne in slovenjgraških tovarn, pa pevci iz Primorske, Ljubljane in drugih krajev Slovenije, ki jih je družila ljubezen do slovenske narodne in umetne pesmi. Danes nastopa Koroški akademski oktet v že znani in popularni sestavi: umetniški vodja Ciril Krpač, prva tenorja Jože in Tone Gašperšič, druga tenorja Jure Novak in Milan Stimec, mezzosopran Marinka Kober, baritona Jože Černe in Ivek Krpač (organizacijski vodja) in basista Borut Gorinšek in Janez Triler (na sliki).

S svojim dolgoletnim umetniškim delovanjem je Koroški akademski oktet predvsem obudil in iztrgal pozabi številne izvirne koroške narodne pesmi in uvrstil s kvalitetnimi priredbami in izvedbami koroško pesem vštric evropskim in svetovnim tovrstnim glasbenim stvaritvam, dal koroški pesmi veljavo sestavnega dela najbogatejše ljudske tvornosti jugoslovanskih in slovenskih narodov. S stalnim uvrščanjem sodobnih revolucionarnih in partizanskih pesmi v spored je dokazoval nenehno umetniško rast in ustvarjalnost slovenskega naroda.

Samo nekaj številk naj pove, kolikokrat so nastopili: 1034 nastopov doma in v tujini (Avstrija, Belgija, Nizozemska, Italija, Grčija, ZR Nemčija, Egipt in ZDA), 21 samostojnih domačih in tujih TV-oddaj, 280 radijskih posnetkov doma in v tujini, 6 LP plošč in 2 kaseti.

Koroški akademski oktet, ki letos praznuje 20-letnico svojega obstoja, je za svoj jubilej, s posredovanjem KKZ minulo nedeljo gostoval v Selah in Ločah. Sicer jem, Simonitijevo „Bolen mi leži“, „Oj Moravo“ (Ciril Krpač), dalje znano rusko „Ej uhnjem“ (Sergej Žaro), nazadnje zelo priljubljeno pesem v prireditvi Cirila Krpača „Dvanajst razbojnikov“.

V drugem delu smo slišali: N'mav čriez izaro (Zdravko Švikaršič), Krpačevo „Pojdam u rute“ s solistko Marinko Kobrovo, Pregljevo „Sem se rajtov ženit“, Kramolčevo „Mrzel veter“, Gobčevo „Bom pa zlezel na češnjo“, „Sinoči sem pa v enem kraju bil“ (Uroš Krek), Krpačevo „Pleničke je prala“ in Kernjakov venček „Mi smo mi“.

Kot vidimo, se nam je oktet predstavil z zelo pestrim sporedom pesmi, saj je obsegal zahtevne umetne in zbirko domačih in tujih narodnih pesmi. Ob tako bogatem sporedu ni potem čudno, če je oktet spravil občinstvo v Selah in Ločah do navdušenih aplavzov, tako da so morali pevci nekatere pesmi ponoviti, na koncu koncerta pa nekaj novih dodati. Zelo nas je prevzela prožnost in lahkotnost, s katero je oktet prehajal od ene skladbe do druge.

Tu ne smemo pozabiti našega znanega prijatelja koroških Slovencev Marjana Stareta, ki je celoten koncert duhovito in prisrčno komentiral. Prireditelja sta bila domači društvi v Selah KPD „Planina“, v Ločah pa SPD „Jepa-Baško jezero“. Obisk koncerta je bil v obeh krajih prav dober.

Oktet je spremljal po naših krajih prizadevni tajnik KKZ Nužej Tolmajer.

Med potjo v Ločah se je oktet udeležil še protestnega zbora v Borovljah in tam na željo organizatorjev zapel par partizanskih pesmi.

Koroški Slovenci smo ponosni na Koroški akademski oktet, ker prav le-ta posreduje s svojim petjem našo lepo koroško slovensko pesem svetu. Ob njegovem 20-letnem jubileju mu po tej poti iskreno čestitamo in mu želimo še veliko uspehov za nadaljnje delo na področju zborovskega petja. Hkrati pa mu želimo, da bi bil še večkrat naš gost, saj je od tedaj, ko je bil zadnjič pri nas, minulo 17 let (1960). Tukaj pa ne smemo pozabiti umetniškega vodje Cirila Krpača, ki ima izredne zasluge za take uspehe na umetniški poti tega okteta.

B. L.

Tvoja dolžnost:

Širi koroški slovenski tisk!

pa bodo svoj jubilej svečano proslavili 4. junija v Slovenj Gradcu.

Iz svoje bogate zakladnice zborovske pesmi, je oktet za svoj koncert na Koroškem izbral v prvem delu umetne pesmi slovenskih in slovanskih narodov, v drugem pa zlasti koroške narodne in umetne pesmi.

V prvem delu so zapeli tele pesmi: Devovo „Čej so tiste stezice“, Šafrankovo „Konjuh planino“ s solistko Marinko Kober, „Oče naš hlapca Jerneja“ (Karel Pahor), „Zakaj sem partizan“ (Radovan Gobec) s solistom Janezom Triler-

Ljubezen je ključ, ki srca odpira . . .

(Materinska proslava v Železni Kapli)

Našim otrokom se je posrečilo, da so odprli našim mamicam in vsem gledalcem, ki so napolnili farno dvorano, oči ljubezni. Doživeli smo v zadnjem času dve lepi prireditvi: igro „Molčela usta“ in folklorni večer — obe pirreditvi sta dobro uspeli, a tokrat smo bili enega mnenja: materinska proslava je bila najbolj prisrčna prireditev. Težko je leto za letom pripraviti nekaj originalnega. Naša učitelja Leni in Toni Sticker sta nas z letošnjim programom nanovo navdušila.

Posrečen je bil začetek. Deklica je bila po telefonu povezana z otroki, ki so sedeli v dvorani. Čisto tiho je postalo, saj so le-ti zelo živo pripovedovali, kako so si vse mamice podobne kot krajcar krajcarju: krpajo, perejo, likajo, čistijo, se žrtvujejo za svoje . . .

Nastopil je otroški zbor. Ubrano nam je zapel pesmi „Mamica moja“, „Rožmarin“ in „Ptiček prav majhen je“. Kaj zmore dober pouk v materinem jeziku, smo občutili, ko so naši otroci recitirali pesmi Kosovela, Klopčiča, Baličove.

Prav veliko zgodb in pesmi opeva mater. Naši dijaki, ki obiskujejo Slovensko gimnazijo, so nam prebrali novelo Ivana Cankarja „O mati, zdaj vem“. Škoda, da nekateri niso bili dosti glasni. Sledila je igrica „Neposlušni zajček“. Tudi zajčki, vrane, vrabci imajo svoje mame. Tisti, ki zapusti svoje gnezdo, svojo mamo, se poda v nevarnost — za vse velja, „kdor ne uboga, ga tepe nadloga“. Korajžno so nastopali zajčki, rožice in drugi. Ljudskošolski otroci so še posebej nastopili s pesmimi „Jaz pa grem“, „Imam dolino zeleno“ in „Lisička“. Med njimi pa je pela prav iz dna duše mala Darja, ki je res „strmela“ v svojo mamico dirigentko. Za konec je zaigral tamburaški zbor društva „Zarja“ pod vodstvom gospoda Hajnžiča. Moramo reči, da zelo dobro napredujejo.

Veliko lepih kanalov so nam odprli naši otroci. Vsi si želimo, da bi ostali zvesti lepim idealom in imeli tudi v bodočnosti vzorne spremljevalce v življenju.

Janežičev zaklad v Lešah

Ob koncu tedna je kmet Janko Janežič v Lešah pri podiranju stare dimnice nenadoma našel dragoceni zaklad iz časov Napoleonovih vojn. Gre za okoli tristo srebrnih in bakrenih novcev. Janežič bo ves najdeni zaklad obdržal zase, le nekaj kovancev bo podaril svojim sorodnikom in znancem. Na prodajo volila svojih prednikov sploh ne misli.

PRIREDITVE

LUTKOVNA PREDSTAVA: „NEUGNANI KLJUKEC“
Prireditelj: Lutkovna skupina KDZ iz Celovca
Kraj: Bilčovs, pri Miklavžu
Čas: sobota, 21. 5. 1977, ob 14. uri
Gostuje: Lutkovni krožek osnovne šole Grm iz Novega mesta

LUTKOVNA PREDSTAVA: „NEUGNANI KLJUKEC“
Prireditelj: SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni
Kraj: Št. Primož, pri Voglu
Čas: nedelja, 22. 5. 1977, ob 10.30
Gostuje: Lutkovni krožek osnovne šole Grm iz Novega mesta

KONCERT
Prireditelj: SPD in Mešani pevski zbor „Rož“ iz Št. Jakoba v R.
Kraj: Farna dvorana v Št. Jakobu v Rožu
Čas: nedelja, 29. 5. 1977, ob 19.30
Nastopata: Mešani pevski zbor „Rož“ iz Št. Jakoba v Rožu in moški pevski zbor „Vres“ iz Prevalj

2. REDNI OBČNI ZBOR
Prireditelj: SPD „Obir“ na Obirskem
Kraj: Obirsko, pri Kovaču
Čas: nedelja, 22. 5. 1977, ob 10. uri (po maši)
Po občnem zboru bo predvajala Slovenska prosvetna zveza slovenski barvni film

DOM v TINJAH

Nedelja, 22. 5. 1977, od 8. do 14. ure
„OBRESTI IZOBRAŽEVALNEGA DELA“
Srečanje absolventov kmetijske šole v Tinjah
Referenta: sr. Gonzaga Kobentar
župnik Anton Radanovič

Ponedeljek, 30. 5. 1977, od 14. do 20. ure
„IZOBRAŽEVANJE — POMOČ ZA OBLIKOVANJE ŽIVLJENJA“
Srečanje absolventk gospodinjskih šol
Referenta: sr. Gonzaga Kobentar
župnik Vinko Zaletel

Ponedeljek, 23. maja 1977
romarsko potovanje:
BLED — BREZJE — BOHINJ

Sobota, 4. junija
romarsko potovanje:
AKVILEJA in OTOK BARBANA

Od ponedeljka, 13., do ponedeljka, 20. junija 1977
romarsko potovanje:
TURIN — LURD — AVIGNON — LA SALETTE
Cena: 2.950.— šilingov

KSŠ na Dunaju vabi na slavnostni koncert s svetovnoznanim PARTIZANSKIM ZBOROM iz Trsta, 21. maja, ob 20. uri, v avditoriju maksimu dunajske univerze. Govoril bo Dušan Schlapper, predsednik KSŠ „Za izpolnitev avstrijske državne pogodbe — proti neofašizmu“.

Na demonstraciji, dne 23. maja 1977

Narodni svet koroških Slovencev in Slovenska gimnazija sta v Tinjah praznovala 75-letnico dr. Joška Tischlerja

75-letnico dr. Joška Tischlerja sta Narodni svet koroških Slovencev in Zvezna gimnazija za Slovence v petek zvečer dostojno in slovesno praznovala v okviru večerje v Domu prosvete v Tinjah. Številni nagovori so izpričali, da jubilanta častijo in cenijo prav vsi, da, 75-letnica dr. Joška Tischlerja je praznik vseh koroških Slovencev.

Proslavo je olepšal izbor Izbranega zbora Slovenske gimnazije pod vodstvom Jožka Kovačiča — Tischlerjevega učenca. Dr. Matevž Grilc, prav tako Tischlerjev učenec in njegov „prestolonaslednik" kot predsednik NSKS, je bil prvi govornik. Omenil je nekaj značilnih utrinkov iz jubilantovega življenja: kako se je učil slovenščine pri duhovnikih, kako sta si prelat Zechner in on po opravljeni maturi pri Tigerwirtu privoščila skupaj en glaž mošta, kako se je zavzemal za šolsko ureditev in za Slovensko gimnazijo, kako je kot 70-leten ponovno prevzel vodstvo NSKS, ker je videl, da ga organizacija, ki jo je leta 1949 ustanovil, potrebuje, ker je videl skupno pot kot edino uspešno. Dr. Grilc je poudaril, da je bil dr. Tischler izredno daljnogleden politik in pedagog, ki si je znal pridobiti mladino. On, dr. Grilc, je prevzel vodstvo NSKS iz izkušenih rok svojega „največjega življenjskega učitelja".

Slavljenec s svojo družino

Ravnatelj Slovenske gimnazije dr. Zablatnik je čestital v imenu gimnazije. V imenu šolskega zastopstva je spregovoril dr. Vospernik, ki je obujal spomine na začetke Slovenske gimnazije, ko je Tischler skoraj doštudiranega Vospernika vprašal: gospod kolega, kdaj boste prišli pomagat? Vospernik je prišel leto navrh. — V imenu Združenja staršev je dejal predsednik Ignac Domej, da je praznoval z dr. Tischlerjem že 60- in 70-letnico in izrazil upanje, da bo še kdaj praznoval z njim.

Šef manjšinskega šolskega oddelka Rudi Vouk je dejal, da po starosti slovenskih učiteljev Aichholzerju, ki je lani umrl, nosi jubilant zastavo učiteljstva. Dejal je, da je Slovenska gimnazija najvažnejša ustanova koroških Slovencev.

Kot predsednik ZSO in kot prijatelj je čestital dr. Franci Zwitter, ki je dejal, da je že l. 1925, ko je na prireditvi v Zahomcu spoznal jubilanta, vedel, da bo dr. Tischler voditelj koroških Slovencev.

Akademik dr. Bratko Kreft je dejal, da je dr. Tischler lahko ponosen na svoje življenje. V zgodovini slovenskega naroda šteje dr. Tischler med največje može, ki jih je dala koroška slovenska gruda, zibel slovenstva. Kreft, prof. Hutter in dr. Tischler so bili v zgodnjih dvajsetih letih kolegi na dunajski univerzi: nismo stari danes, le dolgo na svetu, je dejal. V imenu Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je čestital šef komisije za manjšinska vprašanja Jože Hartman in želel tako dr. Tischlerju kakor tudi slovenskemu narodu na Koroškem drugo mladost. Dr. Luka Sienčnik, enako star kot dr. Tischler, je bil zadnji govornik in obujal spomine na težka študijska leta.

Ob koncu je spregovoril še odvetnik dr. Janko Tischler, jubilantov sin, in se v imenu očeta zahvalil za prirejeno slovesnost. Prebral je očetovo zahvalo v njegovem imenu:

Dr. Grilc pri svojem nagovoru. Na sliki so še (od leve): jubilantova žena Ana, dr. Joško Tischler, ravnatelj dr. Zablatnik in dr. Apovnik (spredaj).

Prijatelji!

Srečanja, kakršno imamo danes, imajo smisel le tedaj, če služijo naši skupni stvari, če budijo in utrjujejo zavest v vseh, da smo skupina skupnih ciljev in skupnih interesov. Nobeden od nas ni več storil, kakor je mogel, to pa je bil storiti dolžan. Če je bilo pravilno in ob pravem času storjeno, bodo sodili šele zanamci. Zaradi tega ne veljajo besede, ki so bile izgovorjene današnji večer nobeni osebi, marveč našim skupnim prizadevanjem in so istočasno pregled našega skupnega dela.

Ob koncu vojne smo mislili, da bo obvezna dvojezična šola v deželi pomagala ustvariti vzdušje enakopravnega sožitja. Leto 1958 je dokazalo, da na drugi strani ni bilo resnične pripravljenosti za tako sožitje. Zadnje leto pa je jasen dokaz tudi merodajnim v deželi in državi, da se življenjski problemi narodne skupnosti z diktatom ne dajo rešiti.

Koliko je bilo kritike ob ustanovitvi Narodnega sveta leta 1949 in Našega tednika. Če danes po 28 letih gledamo nazaj, pa sedanjost preteklost potrjuje in nakazuje tudi smer v bodočnost. Brez idealizma pa kulturnega in političnega ustvarjanja za manjšino ni.

Koliko je bilo dvomov ob ustanovitvi Slovenske gimnazije 1957 tudi v naših vrstah, nemški sodeželani pa so z divjo kritiko navalili na tega novorojenčka. Nepopisna ljubezen in skrbna nega pa sta jo spremljala na 20-letni poti. Seve je tudi gimnazija sad človeških rok in človeškega duha in se tudi zavedamo, da ni vse zlato, kar se sveti, da tudi marsikateri sad odpade in segnije. Ob tem in takem spoznanju bomo tej šoli posvetili še več pozornosti.

Za sklep pa bi se rad zahvalil vsem za pomoč in sodelovanje, ki so ga nudili v najtežjih dneh, zahvalil bi se rad svoji ženi, ki je z menoj nosila življenjsko breme, posebno pa bi se zahvalil vsej družini, ki je bila z menoj tudi tedaj, kadar sem bil odsoten.

Če sem koga žalil, ga prosim odpuščanja, zagotavljam mu pa, da nikdar ni bilo namerno.

Za današnji večer pa zahvala vsem, ki so ga inscenirali.

Slovesnosti so se udeležili še jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Milan Šamec in njegov predhodnik Bojan Lubej, konzul Peter Zupančič, predsednik KKZ Lovro Kaselj, strokovni nadzornik dr. Valentin Inzko ter večina profesorjev „prve ure" na Slovenski gimnaziji ter dr. Pavel Apovnik. Prav tako sta bili navzoči obe še živeči sestri jubilanta, Lenka in Ana. — Kot darila so poklonili govorniki jubilantu dr. Tischlerju več umetniških del.

VABILO

ZVEZNA GIMNAZIJA ZA SLOVENCE V CELOVCU

prisrčno vabi na

jubilejno šolsko akademijo

ki bo v nedeljo, dne 22. maja 1977, ob 14.30 v Delavski zbornici (Arbeiterkammer) v Celovcu.

Slovenska gimnazija praznuje 20-letnico svojega obstoja v znamenju zbližanja narodov pod naslovom:

20 LET SLOVENSKE GIMNAZIJE

„Domovina, podaj mi roko..." (Oton Župančič).
„Ihr seid ein Teil dieses Landes..." (F. J. Perkonig).

Na sporedu so pevske in instrumentalne točke in recitacije s primerno spremno besedo, nadalje telovaden nastop in ritmična gimnastika.

V prostorih pred dvorano bodo dijaki razstavljali svoja likovna in ročna dela.

Svetujemo in prosimo, da si vstopnice pravočasno preskrbite v pisarni Zvezne gimnazije za Slovence.

Ravnateljstvo

STALNA RAZSTAVA WERNERJA BERGA

V nedeljo so v Pliberku odprli vsakoletno stalno razstavo Wernerja Berga. Kljub temu, da ni bilo nobene uradne najavljene otvoritve, se je zbralo lepo število ljubiteljev Bergove likovne umetnosti. V razstavnih prostorih je umetnik k starim dodal še nad 20 novih stvaritev. Razen tega razstavlja slikar v prostoru XI vrsto novih del, tako npr. olja: „Čakajoča", „Trije čakajoči", „Mak" in „Februarja". V sprednjem prostoru k sobam, v katerih so menjajoče razstave, vidimo najnovejšo sliko „Zimsko noč na vasi z osvetljeno hišo". V teh sobah so izključno slike in lesorezi iz zadnjih dveh let (1976 in 1977), torej najboljše umetnikove stvaritve, vedute in motivi iz dvojezičnega ozemlja in njihovi ljudje naših dni.

Galerija Wernerja Berga, ki je bila že lani v središču zanimanja domačih in tujih ljubiteljev likovne umetnosti, bo odprta do 31. oktobra, vsak dan dopoldne od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure popoldne.

RAZSTAVA GUSTAVA JANUŠA

Letošnja razstava (do 20. 5., od 16.00 do 19.30 priča, da je Januš ubral tokrat docela novo pot: Šablonske figure, izrezane iz gumija, iščejo svojo komunikacijo, svoj življenjski prostor, svojo identiteto. Navidezno anonimne, brezizrazne figure, degenerirane ali pa po svoji redukciji oproščene svoje telesnosti, poduhovljene, metafizične.

MEDNARODNO SREČANJE PISATELJEV V BREZAH (FRESACH)

Že šestič bo letos Zveza pisateljev Koroške od 20.—22. maja priredila v Brezah srečanje pisateljev iz devetih držav, 34 avtorjev je prijavljenih: iz Romunije, Poljske, Jugoslavije, Madžarske, Nemške demokratične republike, Zvezne republike Nemčije, Švice, Nizozemske, Italije in Avstrije.

Iz Jugoslavije bo prišel hrvaški pesnik in prevajalec Ante Stamac, ki bo govoril o temi „Svoboda besede".

Odborniki in zaupniki občinske skupnosti v Žitari vasi želijo svojemu neutrudnemu zaupniku ter priljubljenemu kulturnemu delavcu g. učitelju Stanku Wakounigu iz Mlinč na njegovi zakonski življenjski poti, ki jo je sklenil v nedeljo, 25. maja 1977, s svojo izvoljenko Cvetko Hobel iz Spodnjih Vinar, obilo sreče v poklicu in družini!

Nekaj dopisov smo morali preložiti za drugič zaradi tehničnih zaprek. Prosimo za razumevanje.

— bomo podprli krivično obtožene! —

DARINA KONC:

Iz skrinjice mojih popotnih spominov

Toplo mi je postalo pri srcu. Kako srčno dobri so ti naši preprosti ljudje, kako lahko pa mi mladi pozabljamo na izkazane nam dobrote!

„Bom, gospa, prav gotovo pojdem doli na Ježico pri Ljubljani in povprašam po Pavlu."

„Gospa, imate papir in svinčnik, da bi vam napisala svoj naslov. Potem bi nam pisali. Radi vam bomo povrnili stroške," je hitela ženica. Avtobus je vse prehitro vozil.

Ponudim ženici svoj notes in svinčnik. Z lepo, pravilno šolsko pisavo mi je napisala naslov, se zahvalila in mi stisnila roko.

„Tako sem vesela, da sem vas srečala. Pri prihodnji postaji bom izstopila, potem imam še skoraj uro hoda. Lepo je gori pri nas. Pridite nas kdaj obiskat, poleti, ko vse cvete in poje..."

Zunaj je prenehalo deževati. Ob poti, nekaj metrov niže je tekla rjava, že močno narasla reka Drava. Dobra ženica mi je stisnila roko kot stari prijateljici, se obložila s košarami in izstopila. Gledala sem za njo, ko se je dvignila na podgorsko stezo in še dolgo, dolgo mislila nanjo. Po njej in z njo, to preprosto koroško ženico, Agnes, po naše Neža, mi je postala znana in domača vsa pokrajina od Celovca do Kaple in dalje preko Jezerskega vrha do Kranja.

„Kaj pa potem," boste vprašali, „ali ste šli doli na Ježico, ali ste vaši novi koroški prijateljici že pisali?"

Čakajte, vse lepo po vrsti! Skrajno grdo in nevljudno bi bilo, če bi doma na dobro ženico pozabila in tako, meni nič tebi nič vrgla vse skupaj v koš pozabljenja. Tako ne smemo delati, če kaj obljubimo. Pisala sem ženici lepo razglednico domačega kraja, ji povedala, da sem lepo pripotovala domov in da na svojo obljubo nisem pozabila. Povabila sem jo, naj pride tudi ona pogledat k nam na Gorenjsko. In včeraj, draga mladina, sem prejela tole pismo, ki vam ga bom čisto tako napisala, kakor ga je napisala moja nova koroška znanka, ki že šestdeset let ni pisala slovensko. Takole piše:

Draga gospa!

Prav lepo se zahvaljujem za vašo pisanje, katero me je zelo razveselilo. Sem ravno bila pri svoji hčerki v Dolini, ko pridem domu je moj Sin dal mi vašo kartico. Sem se tako razveselila, da sem od veselja jokati začela. Da ste se spomnili name. Prosim ne zamerite mi, da ne znam več natančno pisat, sem veliko pozabila. Šestdeset let je od tega, kar sem zadnjič slovensko pisala. Draga gospa! Kako vam še gre, meni zelo dobro. Jas sem v svojih mladih letih veliko trpela, nič nisem imela kaj dobrega. Sem bila šest let stara, ko smo izgubili našega Očeta. Bilo nas je 13 otrok. Oče je bil zidarski mojster in malo kmetijo in lepo hišo je imel. Nihče ni takrat vprašal kaj bomo otroci jedli in kako se oblekli. Bili smo reveži, al danes je vse drugače. Če danes eden ni zadovoljen ni vreden, da je človek.

Če pridete kdaj spet v Celovec pridem vas obiskat. Če boste bolni, se spomnite na mene, jaz sem že dvajset ljudi ozdravila. Ne pozabite na vašo novo znanko in tudi jas ne bom na vas pozabila. Dokler živimo moramo si biti dobri. Ravno tako ko je bila vojna. Vsakemu sem rada pomagala. Sedaj mi gre zelo dobro. Dobim lep denar za mojim možem in še prislužim si kaj.

Lepo vas pozdravim in vse vaše ljudi. Prosim ali ste za Paulna že iz prašali? Pišite mi kmalu. Vaša poznana A. B.

Dobri koroški ženici bomo rekli teta Agneza in jo vsi prav lepo pozdravljamo, jaz pa čimprej stopim doli na Ježico in povprašam po Pavlu, nato pa napišem lepo pisemce, da bo teta Agneza spet od veselja jokala.

Pa v drugo spet kaj lepega iz moje skrinjice spominov.

Živeti mora!

Mirno je ležala v postelji in srepo zrla v svojo negibno drobno ročico. Spet je pred njo dan, ki ji bo minil med vsemogočimi aparati, ko jo bo sestra peljala na postelji skozi velika nihalna vrata, na katerih je zapisano: DIALIZA.

Blanka ve, da so njene ledvice kljub mladosti petnajstih let mrtve in da ji cevčica, ki jo ima v roki, zdaj nadomešča ledvice, ji iz dne v dan vrača življenje. Dvakrat na teden jo rešilni avtomobil iz oddaljenega mesteca pripelje v Ljubljano. Kajti, v veliki bolnišnici je njeno življenje! Toda Blanka je z mladostno zagnanostjo sklenila: „Moram! Moram živeti!"

Včasih pa Blanka razmišlja o svojem življenju in tedaj si na skrivaj otare solzo...

Majhna, drobcena punčka je še bila, ko se je začelo njeno romanje po bolnišnicah. In zdaj šele spoznava, kako jo je življenje prav tedaj ogoljufalo, opeharilo za vso srečo otroštva.

Blanka se spominja srečnega otroštva: z mamico, očkom in sestrico so srečno živeli, ko je očka nenadoma odšel na delo v tujino — za boljšim zaslužkom. Sprva je pisal, potem vse manj. Videla je včasih mamico bledo in zamišljeno. Včasih je videla solze v njenih očeh. Blanka je v svoji otroški pameti mislila: vse mamice imajo svoje skrbi, tudi moja mamica.

Blanki je teklo življenje dalje. Bolnišnica je postala njen dom. Toda, to ni strlo otroka! En sam dan jo je strl, eno samo srečno jutro...

Blanka se je odpravljala v šolo, mamice ni bilo doma, ko je nenadoma, nenapovedano vstopil oče. Ves mrk, prav nič takšen, kakršen je živel v njenem otroškem spominu. A tedaj se je dekletcu zazdelo, da je najsrečnejši otrok na svetu. Planila mu je v objem kot včasih dveletna punčka, rekoč: „Oči! Pa si le prišel! Zdaj bomo spet srečno živeli skupaj! Oči moj!"

Oče jo je le gledal in zdaj Blanka ve, da je bil tudi tisti njegov nasmeh zlagan. „Kdaj bomo šli po tvoje kovčke?" je zanimalo hčerko. „Zvečer bomo šli vse iskat na postajo," ji je obljubil in Blanka je odšla v šolo. Še nikdar se ji niso tako smejale oči kot tedaj, ko je vsem otrokom in sošolki povedala, da se je očka vrnil in bodo zdaj vsi srečno živeli skupaj. Vsa vesela je potem, ko se je vrnila iz šole, mamici razkrila svojo srečo. Namesto smehljaja pa je Blanka videla solze v maminih očeh, namesto toplih besed je sobo napolnilo ihtenje. Tedaj Blanka ni vedela čemu mamine solze.

Prišel je težko pričakovani večer; minilo je še mnogo večerov, a Blankinega očka ni bilo... Zdaj Blanka šele razume tiste mamine bolestne oči, zdaj razume vse njene solze... Morda bo Blanka kdaj pozabila na očeta, to pa ve, da mu tiste največje laži, goljufije lepega jutra ne bo mogla nikdar oprostiti...

Spomini so se ustavili; Blanka pa še vedno leži sredi beline in zre v aparat — v njeno življenje. Toda petnajstletni deklici se hoče življenja! Ona mora, mora živeti. Ker pravi, da je življenje kljub bridki usodi lepo; rože cveto, sonce toplo sije in ptice tako prijetno žgole...

Včasih Blanka sanja o toplem domu, drugačnem, kot ji ga je poklonil oče. V Blankinem mladem srcu je toliko neizrečenih skritih željá, toliko svetih hrepenenj... Toda — ona mora živeti! A. T.

Se znate smejati?

HUDA TEMA

»To je tema! Eno figo se vidi.«

»Ti imaš pa srečo, jaz namreč nisem niti fige videl.«

IZNAJDLJIVOST

Gospodar naroči hlapcu, naj gre k njegovi hčeri, da mu bo dala nekaj tobaka. Hlapec se brž napoti. Ko pride do gospodarjeve hčere, ji reče: »Oče je rekel, da mi daj poljubček!«

»Lažeš, baraba, jaz vem, da tega ni nikoli rekel!«

»No, pa pojdi vprašat očeta!«

Hči se napoti do očeta in ga vsa v obupu vpraša: »Oče, ste res rekli hlapcu, da mu moram dati...?«

»Ja, kaj mu še sedaj nisi dala?« se zadere nad njo oče.

NA ŽIVINSKEM SEJMU

»Hej, kmet, tvoja krava ni vredna niti petdeset jurjev, ker so je sama ušesa in oči...«

»Veš, mešetar, to pa zato, ker se je, ko je slišala tvojo laž, tako močno začudila, da so ji od začudenja izstopile oči!«

NESPORAZUM

»No, si prišel včeraj pred nevihto iz gostilne domov?«

»Kajpak! Kajti nevihta je pri nas vedno šele takrat, ko pridem domov.«

MIŠOLOVKA

Pride iznajdljivi Gyoži v urad za patente z vrečko v roki. Upravnik urada ga vpraša, kaj ima. On mu pokaže svoj izum — mišolovko.

»Kako pa dela?« ga vpraša upravnik.

Gyoži razloži: »Tu imam deščico, počez pa postavljeno žiletko. Na eni strani je meso, na drugi pa sir. Ko pride miš, se nagne čez žiletko, in začne: — Malo mesa, malo sira. In si vrat prereže.«

»Ej, to pa ne bo veljalo,« meni upravnik. »Mesa nimamo, sir uvažamo, žiletke tudi. Predrago bi nas stalo.«

Gyoži odide s sklonjeno glavo. Toda čez pol ure se spet oglasi.

»Kaj pa imaš sedaj?« ga vpraša upravnik.

»Miškolovko,« odgovori Gyoži.

»Kako pa sedaj dela?« vpraša upravnik patentnega urada.

Gyoži ponosno odgovori: »Deščica je ista, žiletka je naš izdelek, brez mesa in sira. Ko pride miš, se nagne čez žiletko, pogleda na levo in na desno in reče: — Ni več mesa, ni več sira in si prereže vrat...«

VINJENOST

V bližini neke gostilne je kmet prevrnil voz, visoko naložen s senom. Mimo je prišel lastnik tiste njive. Ker se je vračal iz gostilne, je začel na ves glas robantiti: »Drugič me pa prej vprašajte, če vam dovolim, da prevrnete seno na mojo njivo!«

MODER IZGOVOR

Soseda sprašuje petletnega fantka: »Imaš rad svojo mamico?«

»Seveda jo imam, pa vašega moža tudi.«

»Kaj pa ti je on dal, da ga imaš tako rad?«

»Življenje!«

ZBOLEL BO

V tovarni se pogovarjata dva delavca.

Miha: »Veš, drugi teden bom zbolel.«

Luka: »Nemogoče!«

Miha: »Seveda je mogoče, včeraj sem bil pri zdravniku, pa me je vprašal, kdaj bom začel spravljati seno!«

DR. FRAN DETELA:

19

Malo življenje

POVEST

„Oh mati, kaj pa hočem? Ali naj ga zgrda odženem?"

„Ne, ni treba! Ampak pogovori se kaj pametnega z njim! Saj ni, da bi se venomer smejala."

„Oh, veste, mati? Jaz bi šla tudi rajši k prvi maši. Zdaj že ni več mraza in taka lepa pot je proti Sv. Andreju."

„To pa res! Po samem grabnu, kjer se ne vidi ne na desno ne na levo. Pri vsaki stopinji si lahko zlomiš nogo; v Dolino pa prideš z vozom, če je treba. Toda stori, kakor hočeš!"

Drugo nedeljo sta pa že sami dve mamki romali v Dolino, ko je bil mladi svet že došel vesel in glasen od Sv. Andreja; zakaj tudi Štefanu se ni ljubilo več postavljati se pri véliki maši, ker ni vedel komu.

„Ti reč, ti!" je dejal stari Šimon. „Naj bi jaz klical Štefana s palico, ne zbudim ga v delavnik; v nedeljo pa kar sam vstane, preden zapoje petelin." Mladi družbi se je zdela pot vedno kratka; Jurij pa jo je še drugače obračal: nabiral je, kadar so šli proti domu, vrbovih šib in naganjal tudi Štefana, da mu jih je rezal; deklici sta pa pomagali nositi.

„Ti že spet nekaj nameravaš," je dejal Štefan. „Kaj pa misliš narediti?"

„Boš že videl," odvrne Jurij. Ko pride domov, posuši šibe na soncu in si jih prireže za svojo rabo. Ko so pa zvečer vsi skupaj sedeli v izbi, razgrne svojo kramo in jo razvrsti; potem sede, naperi košek in začne plesti. Dno je kmalu gotovo in delo gre hitro izpod rok. Še malo je treba počakati, in Jurij podari materi trden jerbas in drugikrat Rozalki lično torbico.

„Jurij zna vse," so dejali.

„Mene moraš tudi naučiti," je prosil Štefan, in rad mu je Jurij pokazal, kar je sam znal in kolikor se je bil navadil pri Premcu.

Štefan pa ga je imel čimdalje rajši in vse mu je zaupal. Povedal mu je, da je Rozalka njegova izvoljenka in da jo bo morebiti še letos vzel; da bi ne marala zanj, tega še misliti ni mogel. „Kaj bi pa mogla imeti zoper mene?" je dejal. „Nič. Zdrav sem in krepak tudi. Ti si malo večji; pa če bi poskusila za moč, ne vem, kako bi ti izhajal. Veš, jaz sem koščen in v rokah sem posebno hud."

Jurij pa je dejal: „Midva se ne bova nikdar skušala in tepla, Štefan."

„Zato, ker sva iz enega kraja, kajneda? Toda naj kdo drug pride gor! Kaj?"

„Gorje mu!" je dejal Jurij, in Štefan se je potrkal po prsih.

Kakor domačega so imeli Jurija pri obeh družinah, in nobena važnejša reč se ni zgodila, da ne bi tudi on dobil prilike izreči svoje misli. Oba gospodarja sta bila pravična in nista hlepela po tujem blagu, niti zavidala sreče sosedu. Živela sta vedno složno in podpirala drug drugega v vseh rečeh. Če se je mudilo kako delo, so pomagali vsi skupaj, in če je eden katerikrat kam šel, je oskrbel tudi sosedove stvari. Tako je imel Jurij tudi pri Šimonu vedno kaj dela. Anica bi bila neizrečeno rada imela lopico pred hišo, kjer bi šivala o lepem vremenu ali pa zapela z Rozalko kako pesem.

„Kadar Jurij utegne, naj ti jo naredi!" je dejal Matija, in dasi je ugovarjal Jurij, da ne zna delati takih reči, mu nič ni pomagalo. Poskusil je torej, in ni se mu skazilo.

„Strehe še nikoli nisem kril," je dejal Šimonu, ko ga je prosil, naj jo pride popravljat. A mož mu ni dal miru, dokler ni bilo delo izgotovljeno.

Potlej si je pa mèl Matija roke. „No, Šimon," je dejal, „ali nisem rekel, da vse zna, če le hoče. — Jurij," je pristavil, „pameten bodi in priden, kakor si bil dosihmal, pa se ti bo še dobro godilo!"

Štefan, ki je bil dobrega srca, se je veselil, da Jurija tako čislajo. Skušal ga je posnemati v vseh rečeh, in starši so bili teh misli, da ni bil Štefan še nikdar tako priden kakor zdaj, ko z Jurijem skupaj delata. Samo enkrat se je bil Jurij malo zameril svojim prijateljem. Vzrok je bil kaj malenkosten. Šimon je nekaj zidal, in ker je rabil vode, da bi apno gasil, naloži polovnjak na voz in gre z voli na studenec. Tam natoči in hoče peljati domov. Ko pa vola speljeta, steče zadnje kolo čez velik kamen, voz se nagne in polovnjak, ki je bil menda slabo zavarovan, se zvali z voza. Hentaj, kako ga je bilo težko zopet naložiti! Šimon pokliče Štefana. Oba vzdigujeta in vzdigujeta, a polovnjak se ne zgane.

„He, Matija!" kliče Šimon, „pridi pomagat, pridi, da naložimo!"

Matija pride, a polovnjak neče na voz, dasi je še Anica

TV AVSTRIJA

1. SPORED

NEDELJA, 22. maja: 16.00 41 stopinj ljubezni; šaloigra — 17.00 Pan Tau: Pan Tau gre svoja pota — 17.30 Čebelica Maja — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Poj z nami — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki, kultura — 19.50 Šport — 20.15 Kraj dejanja: Pozna bira — 21.45 Šport — 21.55 Impresije iz Mongolije.

PONEDELJEK, 23. maja: 9.00 Za cicibane — 10.00 Francoščina (TV v šoli) — 10.30—11.55 41 stopinj ljubezni; šaloigra (ponovitev) — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Živalski raji — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport v ponedeljek — 20.55 Ulice San Francisca: Mreža laži — 21.45 Poročila in šport.

TOREK, 24. maja: 9.00 Za cicibane — 9.30 Fizika — 10.00 Kemija (TV v šoli) — 10.30—12.40 Car Južnega morja — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pavel in Virginija — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ugani, kdo je novi pisatelj? — 20.20 Tveganje — 21.25 Civilizirani tropski kraji — 22.45 Poročila in šport.

SREDA, 25. maja: 9.00 Oddaja z mišjo — 10.00 Nepoznano sosedstvo (TV v šoli) — 10.30—11.50 Aljaska — divjina na robu sveta — 17.00 Predstava lutkovnega odra — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Risanke z Adelheido — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Divje zelenje cvete v mestu; v ameriškem velemestu polepša črnska mladenka okolje — 20.15 Za nogometni pokal evropskih prvakov.

ČETRTEK, 26. maja: 9.00 Za cicibane — 9.30 Ljudsko gospodarstvo — 10.00 Cerkvena zgodovina II (TV v šoli) — 10.30—12.05 Poletje pričakovanj; dramatična družinska zgodba iz ameriškega Srednjega Zahoda — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Kuhinja v televiziji — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — družinska oddaja — 18.55 Izložba — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Prismojena dvojica; komične zgodbe — 21.05 Vaš nastop, prosim — 21.50 Hiša na lepem kraju: Vojne dolžnosti — 22.35 Poročila in šport.

PETEK, 27. maja: 9.00 Za cicibane — 9.30 Človek muzikant — 10.00 Zvok po človeški roki — 10.30 Klub seniorjev — 11.00—12.40 Pristaniška krčma Tahiti; vesela pustolovščina v Južnem morju — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Emmingerjevi (4) — Gre, ali ne gre? — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Starec; starec je dvakrat uspešen.

SOBOTA, 28. maja: 15.45 Binkoštne orgle; kmečka šaloigra — 17.00 Revija risank — 17.30 Risani film — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Prijetni dom — 18.30 Heinz Conrads v soboto zvečer — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko-aktualno — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.55 Šport — 20.15 Na tekočem traku: oddaja z Rudijem Carrellom — 21.50 Šport — 22.05 Vprašanja kristjana — 22.10 Prostrana dežela; film Divjega zapada o dveh farmarjih, ki živita zaradi vode v sovraštvu — 23.35 Poročila.

2. SPORED

NEDELJA, 22. maja: 17.30 Mednarodno tekmovanje v lahki atletiki — 18.00 Spotlight — 18.30 Veselo-melanholični musical o brezupni ljubezni potepuha — 19.40 Romunska pokrajina — 20.00 Sejm plošč — 20.15 Poznate melodijo? Glasbeno ugibanje z Ernestom Stankowskim — 21.45 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 23. maja: 17.30 Fizika — 18.00 Angleščina — 18.30 Zlato mesto: Kalifornija „zlata dežela" na zahodni obali Združenih držav Amerike — 19.30 Kemija: Sodobni analitični postopki — 20.00 Hiša na lepem kraju: Vojne dolžnosti — 20.55 Vzpon človeka — 21.40 Čas v sliki 2 — 22.10 Socialno-kritični film o Italiji danes.

TOREK, 24. maja: 17.30 Kmetijstvo danes — 18.00 Angleščina — 18.30 Iznajditeljski sejem — 19.30 Nepoznano sosedstvo — 20.00 Strah pred strahom — 21.35 Čas v sliki 2 in kultura.

SREDA, 25. maja: 17.30 Ljudsko gospodarstvo — 18.00 Francoščina — 18.30 Glasba v otroški sobi (Predarlska) — 18.55 O svetu pod vodo (v angleškem jeziku) — 19.30 Cerkvena zgodovina (TV v šoli) — 20.50 Mejniki svetovne zgodovine — 21.35 Čas v sliki 2 in kultura — 22.10 Kung Fu.

ČETRTEK, 26. maja: 17.30 Človek muzikant — 18.00 Ruščina — 19.30 Zvok po človeški roki — 20.00 Pristaniška krčma na Tahitiju; vesela pustolovščina v Južnem morju — 21.45 Čas v sliki 2 in kultura.

PETEK, 27. maja: 17.30 Igre in obredi — 18.00 Nemščina — 18.30 Portret — 19.30 Mikroskop (TV v šoli) — 20.00 Aktualno znanje — 21.10 Film; Aktualnosti iz filmske stroke — 21.55 Čas v sliki 2 in kultura — 22.30 Nemogoče naročilo: Kobra, prevzemite: Menjajoča igra.

SOBOTA, 28. maja: 18.30 Brez nagobčnika — 19.20 Igra — podlaga za življenje — 19.50 Galerija — 20.15 Berlinski dnevi jazza.

TV Ljubljana

NEDELJA, 22. maja: 8.10 Poročila — 8.15 Za nedeljsko dobro jutro: Festival mladinskih pevskih zborov v Celju — 8.45 625 — 9.25 H. de Balzac: Bliščb in beda kurtizan — 10.25 Sezamova ulica — 12.30 Poročila — Nedeljsko popoldne: Križem kražem — Pisani svet — Festival mladine v Subotici — Okrogli svet — Poročila — 17.50 Osovražena vas, film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Morava 76 — 21.00 Mostar, serija Popotovanja — 21.30 TV dnevnik — 21.55 Športni pregled.

PONEDELJEK, 23. maja: 8.10 TV v šoli: Učenci pred kamero, Nuklearna energija, Poletje, Makedonščina — 9.30 TV v šoli: Za najmlajše, Metalurgija — 10.05 TV v šoli: Risanka, Zemljepis — 17.05 Glasbeni ciciban: Tehnika — 17.20 Človek in zemlja, serija — 18.05 Zdravilo, človekov prijatelj in sovražnik — 18.30 Dogovorili smo se — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Iz oči v oči: Stane Dolanc — 21.15 S. Pavić: Na poti izdaje — II. del — 22.20 TV dnevnik — 22.35 Mozaik kratkega filma — 23.00 Festival JRT — Portorož 77.

TOREK, 24. maja: 8.00 TV v šoli: Vloga Jugoslavije v svetu, Prebivalci Zemlje, Nemščina, TV vrtec, Hrvaško Zagorje — 10.00 TV v šoli: Darwin, Risanka, Glasbeni pouk — 15.55 Šolska TV: Delitev celic, iz cikla Biologija za srednje šole — 16.20 Nogomet: Hajduk — Budučnost — 18.30 Pan Tau — serijski film — 19.00 TV dnevnik — 20.00 Osrednja prireditev v počastitev 85-letnice predsednika Tita in 40-letnice njegovega prihoda na čelo partije — prenos iz Doma sindikatov in Doma mladine.

SREDA, 25. maja: 8.10 TV v šoli: Dan mladosti — 9.00 TV v šoli: Kocka, kocka, Risanka, Boj za obstanek — 10.00 TV v šoli: Otroški spored — 12.05 Liga mladih lingvistov — 16.50 Deklica Delfina in lisica Zvitorepka — 17.05 Ukročeno oko — dokumentarni film — 17.40 TV obzornik — 17.55 Glasba takšna in drugačna — 18.40 Tito in Slovenija — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Dan mladosti — 21.000 TV dnevnik — 21.10 Nogometni finale pokala prvakov: Liverpool — Borussia — prenos iz Rima.

ČETRTEK, 26. maja: 8.00 TV v šoli: Ekonomski interesi neuvrščenih, Šolski orkestri, Računalništvo — 9.00 TV v šoli: Francoščina — 9.30 TV v šoli: Reportaža, Risanka — 15.00 Šolska TV: Delitev celice, barvna oddaja iz cikla Biologija za srednje šole — 17.20 Colargol — 17.55 Poljudno znanstveni film — 18.45 Staubringer-Popović: Zgodba o Titu — adaptacija predstave SLG Celje — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.05 Variacije — nanizanka — 20.40 Mednarodna obzorja — 21.35 Miniature: Ansambel Paraphernalia — 21.50 TV dnevnik — 22.05 Improvizacije v kinetičnem prostoru — baletna oddaja — 22.30 Festival JRT — Portorož 77.

PETEK, 27. maja: 8.10 TV v šoli: Geometrija, Razstava rastlinstva, Nižine na Hrvatskem, Ruščina, TV vrtec, Dnevnik 10 — 10.00 TV v šoli: Angleščina, Risanka, Zgodovina — 17.10 Križem kražem — 17.20 Morda vas zanima — 18.10 Čez tri gore: Kvartet „Do" — 18.45 Vojaški poklic — oddaja iz cikla Izbira študija in poklica — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.10 G. Prosperi: Michelangelovo življenje — nadaljevanka — 20.45 Razgledi — 21.15 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov — 21.20 Bogataš in revež — serija — 22.10 TV dnevnik.

SOBOTA, 28. maja: 8.00 Colargol — lutkovna serija — 8.15 Deklica Delfina in lisica Zvitorepka — 8.30 V znamenju dvojčkov: Lisica gostiteljica ali o Premetenem zajčku — 8.50 A. Ingolič: Mladost na stopnicah — nadaljevanka — 9.20 Človek in zemlja — serija — 9.50 Strojništvo — serija iz cikla Izbira študija in poklica — 14.00 Vilno: Evropsko prvenstvo v gimnastiki za moške — 15.35 Nogomet: Sloboda — Partizan — 17.35 Obzornik — 17.50 Diverzanti — film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.00 TV žehtnik — serija — 20.35 Letujte z nami — 20.45 Za prgišče dolarjev — film — 22.25 TV dnevnik — 22.40 625 — 23.20 Evropsko prvenstvo v gimnastiki — posnetek iz Vilna.

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 22. maja:
07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 23. maja:
13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Dr. M. Zwitter: Kremsmünster.

TOREK, 24. maja:
09.30—10.00 Pisani svet — 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Šport — Aktualna znanost: Novi poskusi za rešitev Benetk.

SREDA, 25. maja:
13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Revija koroških zborov.

ČETRTEK, 26. maja:
13.45—14.45 Celovški radijski dnevnik — Okrogle pesmi in viže — I. Virnik: 500-letnica Krškega.

PETEK, 27. maja:
13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — „Slovenske z oktetom ‚Gallus'".

SOBOTA, 28. maja:
09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

PRUTAR CENTER MÖBEL+ELEKTRO

Soba za goste tridelna
(omara z dvojnimi vrati, postelja in nočna omarica)
S 2790.-

Darujte za tiskovni sklad!

MIZARJA S PRAKSO IŠČE
STANKO KONEC
Mizarstvo, Feldkirchen
telefon: 0 42 76 - 21 53

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi!
Zaradi tega rajši takoj h

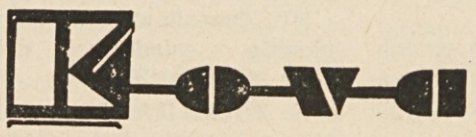

po kuhinje!

PODJERBERK — ST. KATHREIN
Škofiče/Schiefling
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

prišla zraven in pritisnila. Kaj je storiti? Možje si brišejo pot in ogledujejo nesrečni polovnjak.

„Oh, skoči kdo, skoči po Jurija!" pravi Matija.

Hitro steče Anica ponj in ga kmalu pripelje.

„Oh Jurij," mu pravi, „ti si še edina naša tolažba, pomagaj nam!" —

Jurij gre okrog polovnjaka in pravi: „Kar domov pojdite! V pol ure vam postavim sam polovnjak vode pred hišo."

„Ti sam?" se zavzame Štefan; moža sta pa molčala, nejevoljna na tako prevzetno govorjenje.

Jurij pa odbije polovnjaku veho, da izteče voda, naloži potem prazno posodo brez truda na voz in hitro zopet nalije vode.

„Tako bi bil pa tudi jaz znal narediti!" se odreže Štefan. Matija in Šimona pa je bilo malo sram, toda nista hotela pokazati.

„Dobra misel pride vselej prepozno!" pokima Matija in se nasmeje, in za njim se smejé tudi drugi, a nihče tako iz srca kakor Anica.

XVI

Bližala se je velika noč in mnogo dela so dobile ženske po kuhinjah, zakaj prazniki se morajo spodobno praznovati. Jurij je povijal butaro za cvetno nedeljo. Dve je bil naredil, eno zase in eno za Štefana, in jih prepletel z brinjem in bršljanom; deklici pa sta jih nakitili s pisanimi trakovi. Ponosno sta ji nesla oba k Sv. Andreju, kjer ni imel noben fant tako lepe; nazaj grede pa je nabral Jurij gobe po drevju in jo potem posušil in na véliko soboto so poslali Štefana po blagoslovljenega ognja. Ko je prinesel nazaj tlečo gobo, so zanetili z njo nov ogenj, ko je bil stari popolnoma pogašen, in zakurili pod velikim kotlom za véliko nedeljo. Popoldne je že na pol praznik. V izbi se je polnil jerbas, ki ga je bil Jurij spletel, s pirhi in vsakovrstnim pecivom, da ga ponese Rozalka blagoslovit. Jurij pa se je bil izgubil v gozd in dolgo ga ni bilo nazaj. Ko se je pa storil večer, prinese dva velika šopka dišečih cvetic materi in Rozalki za pirhe.

„Meni pa nič?" je vprašala Anica, ki je bila prišla v vas kakor zadnje dni večkrat.

„Ti vendar vse iztakneš!" je dejal Štefan. „Kje si le vijolice dobil! Jaz jih toliko časa že iščem — ravno tebi, Rozalka, sem jih hotel prinesti — pa jih ni bilo še nikoder dobiti. Ves sem se opraskal, ko sem lezel za njimi. Jurij, ti imaš nasejane."

„Kako to vendar lepo diši!" je dejala mati. „Vijolica je pa res preljuba cvetica. Tako ponižne barve je in tako daleč gre njen duh. — Le počakaj, Jurij, jutri ti vrnem pirhe, ker si me spomnil," in ni se mogla naduhati krasnega šopka.

Anica pa je bila žalostna, da ona sama ne dobi nič. „Oh, Jurij," je dejala, „tako lepih pirhov sem ti bila pripravila; zdaj pa ne vem, če bi ti jih dala."

Jurij se je izgovarjal, da ni vedel, da pride gor, a to je ni potolažilo. „Povej, kje si jih dobil!" je rekla: „sama si jih grem trgat."

„Nič se ne meni, Anica!" pravi mati Pečarjeva. „Medve bova delili; šopek je tako velik, da ga bo obema dosti. Juriju ne smeš zameriti, da je bil malo pozabljiv. Če mu boš pa dala pirhov, ne bo nikoli več. Kajne, Jurij?"

„I, kakopa!" pritrdi on, in mir je bil sklenjen.

Véliko nedeljo pa sta nesli obe deklici vsaka svoj jerbas z lepim prtom pogrnjen v cerkev k blagoslovu. Koder so druščino srečevali ljudje, si je vse voščilo vesele praznike, in radost jim je sijala povsod naproti.

„Anica!" prične Rozalka, ko se vračajo, „če bi bili me dve skupaj doma, bi se skusili, katera bo najprej prinesla blagoslova domov. Saj veš, kaj to pomeni?"

„Katera pride prva domov, se tisto leto omoži; ali ne?"

„Da, omoži. In ti veš, da sem jaz urnih nog; nemara bi te prekosila."

„Oh, jaz bi se s teboj še skušala ne," pravi Anica.

„Ho, ho," se smeje ona, „to le tako praviš. Potlej bi pa letela kakor lastovica. Dobro, da se ni treba pehati."

„Medve bova pač obe prvi prišli domov."

„Pa res," pobere besedo Šimon. „Morda se omožita res obe še pred zimo. No, presneta reč, zakaj pa ne? Ali bi bilo to tako čudno? Kaj, Matija?"

„Naj bo, kakor je božja volja," pravi ta.

„Veš kaj? Nič čudnega bi to ne bilo. To ti povem, Matija. Poglej ju no, kakšna fanta sta! Kakor dve smreki. Dekleti pa tudi čvrsti! Poln jerbas ti nese pet ur daleč, če je treba."

Štefan se je vzpel pokonci pri teh besedah in pogledal krog sebe, če ga Rozalka vidi. Anica pa je zardela in se obrnila proč; mislila je, da se Jurij po njej ozira; a ta je malo razumel vse govorjenje in mirno korakal zraven Štefana.

Najmanj všeč so bile te besede Rozalki. „Oh oče!" odvrne naglo, „meni se še ne mudi tako hudo, in Anici menda še tudi ne. Kajne, Anica?" In Rozalka se ozre nanjo. „Oh, oh," vzklikne, „kako si pa rdeča! Ti, ti!"

(Dalje prihodnjič)

KKZ: več načrtovanega sodelovanja

Dne 22. aprila 1977 je bil izvoljen novi odbor Krščanske kulturne zveze (NT je o tem poročal), ki se je minuli teden predstavil generalnemu konzulu Milanu Šamcu na jugoslovanskem konzulatu v Celovcu ter vodstvu Slovenske prosvetne zveze. V nedeljo, 8. maja, je bilo srečanje obeh osrednjih kulturnih organizacij na Koroškem s predstavniki Zveze kulturnih organizacij Slovenije v Slovenj Gradcu.

Pogovarjali smo se z dolgoletnim tajnikom Krščanske kulturne zveze Nužejem Tolmajerjem o programu za poslovno leto 1977/78.

NT.: Kakšna težišča si stavlja Krščanska kulturna zveza za novo poslovno leto?

N. TOLMAJER: Za poslovno leto si stavljamo svoja glavna težišča, predvsem na področju strokovnega oskrbovanja, v oskrbi ogroženih krajev na robu slovenskega ozemlja, v oskrbi slovenske mladi-

Nužej Tolmajer: tajnik KKZ od leta 1966

ne začenši pri predšolskih otrocih, v izgraditvi tesnejšega sodelovanja s svojimi in drugimi kulturnimi organizacijami.

NT.: Kaj Vam je bil povod za ta težišča?

N. TOLMAJER: Krščanska kulturna zveza je v zadnji polovici leta na podlagi širše razčlenitve kulturnega udejstvovanja koroških Slovencev dognala, da so ravno ti omenjeni dejavniki najbolj zanemarjeni in zato bo skušala po svoji moči te nedostatke izboljšati s svojim programom.

NT.: Omenili ste strokovno oskrbo. Kaj bo to konkretno?

N. TOLMAJER: Kot smo že doslej, tako bomo tudi v naprej nudili včlanjenim in tudi drugim skupinam in društvom čim bolj ustrezno in prilagojeno pomoč.

Razlikujemo dve glavni področji:

1. Šolanja odraslih: organizacijska, govorniška, tečaj za slovenščino, vrsto izobraževalnih ponudb, kot na primer: pravne informacije za delavce, za kmetijstvo, o sindikalni organiziranosti, za gospodinje, i. dr.
   Izobraževanje sodelavcev: dvakrat na leto dvodnevni seminar za voditelje včlanjenih društev in kulturnih skupin.
   Pospeševanje talentov na likovnem, glasbenem. literarnem in igralskem področju.
   Izdajanje zbirk, kot npr.: „Pesmi z libuškega puela“ Milke Hartmanove, menedžment, razstave.
2. Izpopolnitev notnega in igralskega arhiva s ciljem, da bodo društva oskrbovana s sodobnim in sodobno prirejenim materialom.
   Izpopolnitev arhiva društev z namenom, da se ustvarijo boljši pogoji za koordinacijo društev in medsebojna gostovanja društev, za oskrbo društev na jezikovni meji in tudi tistih obrobnih krajev, kjer ni organiziranega kulturnega dela, in da se bo dvignila kvaliteta in učinek.
   Poživitev potujoče knjižnice in ponudba razstave mladinskih knjig.
   V počitnicah s člani KDZ zbiranje narodnega blaga.

NT.: Kako mislite oskrbovati ogrožene kraje?

N. TOLMAJER: KKZ že več let skrbi za ogrožene kraje, tako smo npr. organizirali lutkovne predstave, pevske koncerte in druge kulturne prireditve v Šmohorju, Bistrici na Zilji, Št. Lenartu pri sedmih studencih, Beljaku, Kostanjah, Velikovcu, Djekšah in drugje. Posebno gojimo v zadnji dobi ustanovljena oziroma poživljena društva in skupine. Nadalje se bomo trudili, da bomo poživili ali ustanovili še druge skupine in društva.

NT.: Gotovo je ena izmed največjih zaslug KKZ, da se močno bavi s slovensko mladino — od najmlajših naprej — na Koroškem. Kakšno pot ste si začrtali v mladinskem delu?

N. TOLMAJER: Slovensko mladino na Koroškem sploh preveč zanemarjamo. Šola ne nudi, kar bi morala, pritisk asimilacije pa je vedno večji. Tudi javnih občil, kot televizije, radia in časopisov slovenska mladina ni deležna v svojem jeziku. Zato smo si stavili nalogo, da postopoma zamašimo te vrzeli, s tem da na eni strani podpiramo in gojimo posameznike-pionirje, ki se za to trudijo, na drugi strani pa dajemo sami pobude in ustvarjamo možnosti za realizacijo. Mnogo se tudi trudimo, da omogočimo naši mladini temeljitejše spoznavanje matične dežele in njene mladine.

NT.: Omenili ste tako imenovane pionirje v mladinskem delu. Na koga ste tu mislili?

N. TOLMAJER: Mislim na pečniškega župnika Petra Stickra, ki vsako leto organizira letovanje socialno šibkih slovenskih otrok na Kališah v Selah, ki je, kakor g. Janez Rovan, že pred leti začel z lutkarstvom in tudi danes režira mnogo mladinskih iger; na Dorico Sabotnikovo, ki je s svojim možem ustanovila v Hodišah mladinsko tamburaško skupino; v mislih imam kaplana Poldija Zundra, ki je kot mentor in režiser gonilna sila, ne le mladinskega udejstvovanja v Železni Kapli; nadalje šolske sestre, številne učitelje, duhovnike in druge prosvetarje.

NT.: KKZ je pravzaprav nositelj lutkarstva na Koroškem. Kakšni so Vaši nadaljnji načrti?

N. TOLMAJER: Veseli smo, da je prevzela našo pobudo Koroška dijaška zveza, ki je bila že svojčas zelo aktivna na dramskem področju, nalogo, da posreduje našim najmlajšim z lutkami slovensko besedo. Mi pa nosimo celotno organizacijo predstav in seminarjev skupno z ZKOS ter krijemo stroške.

NT.: Z lutkarstvom je gotovo povezanih tudi veliko težav?

N. TOLMAJER: Zelo veliko skrbi nam dela prevoz, ker nimamo lastnega prevoznega sredstva. Mnogo smo tozadevno že storili, vendar

Člani odbora KKZ: dr. Janko Zerzer, Nužej Tolmajer, Lenart Katz, Lovro Kaselj, Martin Pandel, Janez Lesjak, Marjan Olip, Janez Kuchling (od leve na desno); manjkajo: Franc Kattnig, Jožko Kovačič, Franc Krištof in Hanzej Smrečnik.

smo naleteli dosedaj na gluha ušesa. Navezani smo na privatnike-prostovoljce, da prevažajo lutkarje in sceno. Dostop v šole, kamor bi, razen par izjem, lutkovne predstave spadale, nam je mnogokrat zabranjen, čeprav je nemškemu „Gašperčkovemu teatru“ vedno odprt.

NT.: Slišali smo, da bo poživila KKZ spet mladinski dramski oder kot nadaljevanje odra „mladje“?

N. TOLMAJER: Glede mladinskega odra smo se pogovarjali s Koroško dijaško zvezo in naleteli med člani KDZ na veliko zanimanje. Najprej bomo naštudirali mladinsko igro „Plešoči osliček“. Ker imamo dobre izkušnje z lutkovnimi seminarji, bomo skušali omogočiti tudi za mladinski dramski oder slične seminarje.

NT.: Kako si predstavljate sodelovanje z drugimi kulturnimi organizacijami?

N. TOLMAJER: Kot doslej bomo soorganizirali rožanski izobraževalni teden in kulturni festival v Globasnici. Skušali bomo poglobiti sodelovanje z gradiščanskimi Hrvati in primorskimi, beneškimi Slovenci ter Slovenci v Kanalski dolini. Gojili bomo sodelovanje kot doslej z naprednimi pripadniki in skupinami večinskega naroda v Avstriji in inozemstvu. Skušali bomo najti čim tesnejše stike z matičnim narodom v vseh možnih oblikah.

NT.: KKZ prireja vsako leto osrednje prireditve. Katere načrtujete letos?

N. TOLMAJER: V poslovnem letu 1977/78 bomo priredili dramsko uprizoritev 8. decembra, februarja 1978 koncert koroških zborov „Koroška poje“, praznovanje 70-letnice ustanovitve Krščanske socialne zveze za koroške Slovence, spomladi 1978 pa spominsko prireditev ob 35-letnici obglavljenja selskih žrtev.

NT.: Ljudje na podeželju želijo več skupnih prireditev Krščanske kulturne zveze in Slovenske prosvetne zveze. Kakšne možnosti vidite za izpolnitev te želje?

N. TOLMAJER: Prepričani smo, da je potrebno medsebojno sodelovanje med obema osrednjima kulturnima organizacijama in da jih bo treba bolj poglobiti, pri čemer naj bi predstavljal skupni program, skupni jezik in akcijsko enotnost KKZ in SPZ.

NT.: Imate še kaj skupnega v načrtu?

N. TOLMAJER: Prejšnji teden smo predali Slovenski prosvetni zvezi predlog za skupne prireditve za poslovno leto 1977/78. Predlagali smo: Pevski ali instrumentalni koncert, dramsko prireditev, srečanje slovenskih učiteljev, filmske akcije, 4- do 5-krat obisk slovenskih gledališč v Sloveniji, razstave, strokovno pomoč društvom, seminarje za zborovodje, režiserje in knjižničarje, glasbeno šolo in priprave za Koroške kulturne dneve.

NT.: Želimo Vam mnogo uspeha pri Vašem delu in prav lepa hvala za razgovor.

V nedeljo, 15. 5., sta si obljubila življenjsko zvestobo Marjanka in Gerhard Kropivnik iz Bilčovsa. Obema zvestima kulturnima delavcema prav iskreno čestitamo in želimo vso srečo na njuni skupni poti.

SAK I : TINJE I 2 : 2 (0 : 1)

SAK I igra v nedeljo ob 17,30 na igrišču SC Hörtendorfa. Navijači podprite naše moštvo!

HSV CELOVEC — SELE 1 : 2 (0 : 0)

V nedeljo igrajo Selani ob 16.30 proti sosednji Šmarjeti. Navijače prisrčno vabimo!

Berite in širite „nt“!

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam lajšali žalost ob težki izgubi moža in očeta, se udeležili pogreba in na kakršenkoli način počastili spomin

dr. Vinka Zwittra

Posebej se zahvaljujemo duhovnikom za pogrebne obrede, vsem govornikom, zastopnikom organizacij, šentjakobskemu cerkvenemu pevskemu zboru, Baškim fantom, vsem, ki so prinesli cvetje ali darovali v dobre namene in vsem sorodnikom in znancem!

Št. Jakob, 6. maja 1977.

REZI ZWITTER IN OTROCI

SLOVENSKIM ROJAKOM ŠIROM PO SVETU

Na lanskem mogočnem mednarodnem evharističnem kongresu v Filadelfiji (USA), ki je nosil tudi pomemben slovenski pečat, je 700 slovenskih udeležencev iz domovine, zamejstva in sveta sprejelo na svojem zaključnem zboru naslednjo resolucijo:

Vsako leto, na predvečer praznika Marije z Brezij, ki varuje slovenski narod in slovenska izročila v svetu, 23. maja, bomo v svojih domovih prižgali sveče in preživeli večer v mislih na krščanska izročila, ki so stoletja vodila naš rod v domovini in oblikujejo danes nas v svetu in po nas narode, med katerimi živimo. Vabimo vse Slovence v domovini in vse rojake slovenskega izročila v svetu, da se nam pridružijo.

Prosimo rojake širom po svetu, da se v ponedeljek, 23. maja, zvečer po svojih domovih v družinskem krogu ob prižganih svečah spomnijo v molitvi in meditaciji zaklada tisočletne slovenske narodne in krščanske tradicije.

Prepričani smo, da bo taka simbolična manifestacija slovenstva v svetu v nas znova zbudila in potrdila zavest naše pripadnosti idealom slovenskega izročila.

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA SLOVENSKO UDELEŽBO NA 41. MEDNARODNEM EVHARISTIČNEM KONGRESU V FILADELFIJI 1976.

23. aprila 1977.

BBC na Koroškem

(Nadaljevanje z 2. strani)

ben, bi res vprašal, kako je mogoče oživljati nekaj, kar kaže svojo živost in žilavost dan na dan. Vprašati pa se je tudi treba, zakaj je potem taisti Wagner izjavil pred deželnozborskimi volitvami 1975, da je bil odličen Hitlerjev mladenič. Pa ne menda zato, da bi se bil javno spovedal, ker ga je zaradi tega pekla demokratična vest. Če Wagner in z njim merodajni oblastniki zanikajo nevarnost protidemokratičnih sil, pač zapirajo oči pred resnico. Kdo pa je kapituliral pred neonacistično drhaljo, ki je jeseni 1972 trgala napise in nasilno preprečila izvedbo zakona o dvojezičnih krajevnih napisih, če ne pravna država Avstrija in vlada s kanclerjem Kreiskyjem na čelu? Prav tako se razblini v prazen nič Wagnerjeva trditev, da na Koroškem ni možno govoriti o nasilni asimilaciji. Ob vseh teh pol- in neresnicah je vsekakor spodbudno čuti Wagnerjevo napoved, da bo Avstrija le morala na dan z dokumentacijo, ki bo pokazala resnične razmere, v katerih živijo narodne manjšine v Avstriji, predvsem na Koroškem. Tej Wagnerjevi napovedi zares ni dodati ničesar. Kvečjemu to, da bodo morali pokazati zares resnico.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce štev. 2. 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.